

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petitna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 56, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

»Vladajoč narod«.

Bila je doba, ko se Slovenci še nismo
čutili kot narod. To je bilo takrat, ko so v
Sloveniji gospodovali nad Slovenci tuji gra-
ščaki. Po fevdalnem pravu je bil »državljan«,
t. j. gospod, ki ga včasih vprašajo tudi za nje-
govo mnenje, samo graščak, ta pa je bil tujec.
Slovenski tlačan ni imel besede kakor tudi
nemški tlačan ne. Ker pa so odločevali nad
Nemci nemški graščaki, se Nemcem kot na-
rodni celoti ni godilo preslabo, ker so bili
gospodje pač nemški graščaki, za Slovence
pa je bila stvar precej drugačna, ker nismo
imeli nikdar domačega fevdalstva.

Pri padcu fevdalstva so dobili besedo
državljan sploh, vsi brez izjeme. V tej dobi
so si začeli Slovenci brez mencači oči in br-
kone se je tistim gospodom, ki so najprej
spregledali, zdelo jako čudno, da imajo tudi
Slovenci priložnost postati politični gospodje.
To so razumeli pa le redke glave med nami,
večina pa je prepuščala odločitve o slovenskih
zadevah pravnim naslednikom nekdanjega gos-
podujočih graščakov, namreč centralistični nem-
ški birokraciji. Na mesto vseмогоčnega gra-
ščaka je stopil še bolj vseмогоčni nemški
»Bezirkshauptmann«.

Toda demokratiziranja bivše Avstrije
tudi vseмогоčni nekdanji »Bezirkshaupt-
mann« ni mogel preprečiti kljub svojim fev-
dalnim maniram. Ljudstvo se je probujalo, in
probujalo se je tudi slovensko ljudstvo, ki se
je začelo počasi zavedati, da ni samo skupina
državljanov z državljanstvi pravicami, ampak
da tvori organsko celoto, ki se
imenuje narod. Z zavestjo, da so Slovenci
narod, pa že v bivši Avstriji niso zahtevali
zase več samo navadnih državljan-
skih pravic, katerih jim nihče ni nikdar
kratil, ampak začeli so zahtevati zase tudi
pravice kot narodna celota.

Tako je bilo že pod Avstrijo in že tak-
rat ni nihče dvomil o tem, naj-
manj pa kakšen zaveden Slove-
nec, da smo Slovenci narod. Škandal,
dvomiti o tem, je bil prihranjen povojni slo-
venski (de)generaciji.

Po vojni smo se Slovenci zedinili z
Hrvti in Srbi v skupni državi. To je
bila politična zadeva in za tako zadevo je tudi
zadostna en sam državni akt (znani
proglas z dne 1. decembra l. 1918). Toda zed-
injenje narodov? Ali se da to tudi do-
seči in izreči z enim samim aktom?

To se ne da! »Stapljanje« narodov zgo-
dovina ne pozna in tudi znanost ne. Zgodovina
in znanost poznata samo en proces, namreč
te, da en narod v drugem zatone in iz-
gine. To pa se nikdar ne izvrši z enim samim
državnopravnim aktom, ampak je vedno
le posledica dolgotrajnih procesov. Razli-
ke med »aktom« in »procesom« slovenski tak-
ozvanci unitaristi očitno ne uvažujejo.

Če bi jo namreč upoštevali, bi nikdar
ne mogli trditi v svojih glasilih, da smo Slo-
venci v kraljevini SHS »vladajoč narod«. Po-
jem vladanja je nerazdružljiv od nekoga
ozemlja in od gotovega števila oseb, nad ka-
terim se vlada. Nad kom pa vladamo mi? Kje
vladamo? Ali vladamo nad seboj ali nad
drugimi?

Wilson je označil v svojih znanih med
vojno izdanih spomenicah pojem vladanja
kot posledico soglasja med vladanci in vlada-
jočimi. Vladanci pravijo, da hočejo biti po
lastni volji vladani na neki gotov način, vlada-
joči pa so izvrševalci te skupne ljudske ali
narodove volje. Ali prihaja danes skupna
volja slovenskega ljudstva ali recimo sloven-
skega naroda kje do veljave? Nikjer, prav
nikjer!

Slovensko ljudstvo (narod) je ponovno
izreklo svojo voljo — večina jo je izrekla —
da hoče biti vladano po programu SLS. To-
zadavne številke govore jasen jezik. Kaj pa
se godi v resnici? V resnici je tako, da se
volja večine slovenskega naroda ne upošteva,
volja naroda ne prihaja do veljave, ampak
vlada se proti volji večine sloven-
skega naroda in proti principom, po ka-
terih je hotela in hoče biti vladana večina
slovenskega naroda!

Te stvari so jasne kot beli dan, a kljub
temu se oglašajo slovenski »naprednjaki«,
recte nazadnjaki in mračnjaki, in pravijo, da
smo Slovenci »vladajoč narod«!

Svojo zмотo hočejo dokazati s trditvijo,
da je slovenščina državni jezik, kar da pri-

znava tudi ustava. Oj, ta ustava! Tudi v Av-
striji smo imeli znani § 19 in po tem para-
grafu so bili jeziki vseh avstrijskih narodov
enakopravni. Toda praksa? Ali so gospodje
nanjo že popolnoma pozabili?

»Naprednjaki« so na staro avstrijsko
prakso mogoče že pozabili, mi pa zaenkrat še
ne. Mi vemo še danes prav dobro, kako je
veljala v avstrijski armadi le nemščina
kot »Kommandosprache«, kljub § 19. Mi ve-
mo, kako so vpeljali nemški službeni jezik
kot »notranji« uradni jezik in po možnosti
so ga vzdrževali tudi na zunaj. Tudi na šole
še nismo pozabili, ne na ljudske, ne na sred-
nje in tudi ne na višje. Vemo celo tudi to,
da je bila tudi v Avstriji »pametnim« ljudem
kot državljaniom dana možnost priti na
najvišja uradniška mesta — glej slučaj Zol-
ger! — Kljub vsem takim dobrinam, ki smo
jih uživali kot državljani, pa nikdar ni
nikomur prišlo na misel trditi, da smo Slo-
venci v Avstriji enakopravni kot narod!

Kako pa je danes? Ne tajimo, da ima
danes Slovenec svoje pravice kot držav-
ljan. Tudi ne tajimo, da ima slovenščina
svoje pravice v šoli in v uradih. Toda kje
je garancija, da bo to tudi vedno
tako ostalo oziroma da mora vsaj
tako ostati? Te garancije ni nikjer! Pra-
vica brez dovoljnega jamstva je pa toliko
vredna kot menica samo z enim gnilih pod-
pisom brez dobrega poročila. Mi dobro opa-
zujemo, kako lepo počasi leze slovenščina iz
naših šol in iz naših uradov. Na pošti, na že-
leznicah, pri financi je ravno tako. Ali »napred-
njaki« res ne vedo, kaj to pomeni? Če vedo,
zakaj hočejo potem slovenskim ljudem na-
tveziti bajko o nekem »vladajočem« sloven-
skem narodu?

Najlepše pa se kaže naše »vladanje« na
finančnem in gospodarskem polju. Ali imajo
Slovenci pravico odločati le o enem samem
slovenskem krajcarju, kam in kako se naj
zatrklja? Ni treba baš brati »Slovenca« in
»Domoljuba«, ampak zadostuje vzeti v roke
le dopoldansko ali popoldansko »Jutro« in
brati poročila o sejah naših gospodarskih in-
stitucij, da vidimo, kakšen sijajen »vladajoč
narod« smo!

Ali hočejo slovenski »naprednjaki« še
več? Ali bodo tudi na to še vedno govorili o
»pametni politiki«, ki zahteva po naprednja-
ških političnih principih samo slepo priklan-
janje pred vsako vlado, da se dobi nekaj
političnih mrvic?

Taka politika je bila za Slovence edino
mogoča pod Avstrijo, ki ni bila naša domača
država po napredni terminologiji, ampak tuja.
Kdor pa še danes zahteva tako politiko in se
ogreva za one politične metode, katerim smo
se morali Slovenci podvreči pod Avstrijo kot
pod tujo državo, ta dokazuje samo, da je po
svojih političnih metodah še vedno star in
nepoboljšljiv — avstrijskani. In to so naši
»naprednjaki«. Mi smo pa teh metod siti, ker
se zavedamo, da smo narod in zato hočemo
postati prej ali slej res vladajoč narod
vsaj nad samim seboj, ker ne maramo večno
živeti od miloščine.

Sermejska afera.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Glede na senza-
cionalna odkritja »Samouprave« o aferi s
sermejsko planino je dr. Žerjav naprosil »Poli-
tiko« v prav ponižnem tonu, da priobči izjavo,
v kateri se skuša oprati očitkov. Izjava je se-
stavljena v istem smislu kakor dosedanje. V
»Samoupravi« navednih dejstev ne pobija in
jih tudi ne skuša pobijati. Zato je ta izjava
brez vsakega vpliva in politični krogi, poseb-
no radikali še vedno ostro obsojajo dr. Žer-
javovo delovanje v njegovem resoru.

Narodna skupščina.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) V ponedeljek se
bo sestala narodna skupščina in bo izvolila
državne svetnike. Pred prihodom na dnevni
red bodo posamezni ministri odgovarjali na
posamezna vprašanja poslancev. Med drugim
sta na dnevnem redu vprašanja: odgovor pro-
svetnega ministra na Sušnikovo vprašanje o
premetitvi nekaterih profesorjev, in vpraša-
nje Pušenjaka ter tovarišev o sestavljanju za-
ključnih računov od leta 1922/23, 1923/24,
1924/25. Nato vprašanje bo odgovoril finančni
minister.

Sporazum med R in R se polagoma uresničuje.

PAŠIĆ PRI KRALJU. — VERIFIKACIJA HRVATSKIH MANDATOV. — PRED SPORAZ-
UMOM MED RADIKALI IN RADIĆEVCI. — DR. ŽERJAV SILI V RADIKALE, KI GA
NE MARAJO. — DR. KOROŠEC ZOPET V BELGRADU. — SPOR MED JOVANOVIĆEM
IN PAŠIĆEM.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Z ozirom na
skorajšnji sestanek narodne skupščine je opa-
ziti v narodni skupščini kakor tudi v vseh po-
litičnih krogih živahno gibanje. V Belgrad sta
prispela kralj in kraljica. K tej živahnosti je
pripomoglo tudi dejstvo, da je Pašić kljub
svoji slabosti prišel danes za pol ure v pred-
sedništvu vlade. V tem času je sprejel dr. Pe-
leša in dr. Ravnika. Potem ga je obiskal dvor-
ni maršal Janković. Nato je Pašić odšel v
dvor, kjer je bil sprejet v enourno avdienco.
Politični krogi mislijo, da je bil Pašić pokli-
can v dvor, da se končno javno pojasni
vprašanje sporazuma med radikali in radi-
ćevci. Zanimivo je, da merodajni činitelji s
samostojnimi demokrati nič več ne računajo.
Gotovo je, da samostojni demokrati ne igrajo
nobene vloge v razpletu sedanjega političnega
polažaja in da bo Pašić oziroma radikalna
stranka sklenila sporazum z radićevci ne gle-
de na Svetozarja Pribičevića in dr. Gregorja
Žerjava. Glede na to so samostojni demokrati
začeli živahno akcijo, da se več ali manj
ohranijo in rehabilitirajo. Predvsem je opa-
žati akcijo slovenskih samostojnih demokra-
tov, to je dr. Žerjava in dr. Pivka, ki sta že
formalno vložila prošnjo na radikalni klub za
sprejem v klub. V kolikor smo imeli prilike
se razgovarjati z uglednimi radikali, je zaen-
krat ta njuna akcija brezuspešna, ker mislijo
radikali, da ni iskrena, ampak da se Žerjav,
ker je videl svoj bližnji pogin, skuša na ta
način rešiti, pa je storil napram radikalni
stranki neiskren korak. Zanimivo je dejstvo,
da so vsi prečanski radikali odločno proti na-
daljnemu sodelovanju s samostojnimi demo-
krati. V tem oziru sta dr. Peleš in dr. Ravnik
v imenu Hrvatov in Slovencev storila vse in
odločilne kroge v tem smislu informirala. Na-
dalje se misli, da sporazum med radikali in
radićevci ni več daleč. Gotovo je, da se bodo
tekem prihodnjih dni pogajanja za sporazum
nadaljevala. Nato bodo verificirani hrvatski
mandati, nakar bi prišlo do končne odločitve
glede vstopa radićevcev v vlado. V vseh kro-
gih je glede na tak položaj in na bližnjo kri-
zo vlade opaziti živahno gibanje. To gibanje
je tem bolj zanimivo, ker je od tega preokreta
pričakovati novih smernic naše državne po-
litike.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) »Balkan« je za-
čel zelo ogroženo napadati Ljubo Jovanovića,
češ da se je angažiral za sporazum z radićevci
in da z vsemi silami deluje v tej smeri. Ta
»Balkanova« kampanja je zelo zanimiva, ker
je resen dokaz, da so se samostojni demokrati
poslužili poslednjega sredstva, namreč stare-
ga nasprotja med Jovanovićem in Pašićem.
Na ta način hočejo Pašića pridobiti za svoje
načrte.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Nocoj sta se od-
peljala dr. Peleš in dr. Ravnik, voditelja hr-
vatskih in slovenskih radikalov. Bila ta po-
klicana v Belgrad, da poročata činiteljem v ra-

Velika samostojno-
demokratska kupčija.

Belgrad, 23. (Izv.) Jutri pride v last samo-
stojnih demokratov Jugostampa v Zagrebu, ki
je izdajala »Novosti«, »Zagreber Tagblatt«,
dalje »Jutro«, »Slov. Narod« in nekatere po-
krajinske liste. Vsi so bili doslej last Slavenske
banke. G. Toni Šlegel je radi tega moral iz-
stopiti iz uredništva. Čuje se, da je ta stvar
stala samostojne demokrate 24 milijonov kron,
ki so jih zaslužili pri znanih aferah.

Tiskovni zakon.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Popoldne je imel
sejo odsek za tiskovni zakon. Na seji so raz-
pravljali o členih, ki so bili v teku dosedanje
debate odloženi na pozneje. Pri čl. 41. je bil
drugi odstavek spremenjen v toliko, da se bo
izdajatelj radi zanemarjanja dolžne pažnje
osvobodil kazenske odgovornosti, ako bo pri
prvem zaslišanju dokazal oziroma povedal,
kdo je pisec oziroma urednik. Pri čl. 43. se
je vnela daljša debata. Ta člen govori o tem,
kdo mora plačati kazen in stroške sodnega po-

stojanja. Ako ne more plačati obsojenec, niti
pisec, niti izdajatelj, bi moral po načrtu pla-
čati lastnik tiskarne. Razvila se je ostra de-
bata, tekoma katere je poslanec Franc Smo-
de j naglašal, da se lastnika tiskarne ne
smo obsoditi, ako ni kriv, ker bi se ga lahko
drugače smatralo za krivega. Nato je Srškić
sprejel predlog v smislu sprememb, ki jih je
predlagal posl. Franc Smodej. Čl. 44. je bil
spremenjen toliko, da odgovarja členom 48,
52. in 55. Čl. 45. je bil sprejet.

Prihodnja seja bo sklicana pismenim po-
tom, ker se ne ve, kdaj jo bo mogoče iz teb-
ničnih razlogov sklicati.

DELO ODSEKOV.
Belgrad, 23. maja. (Izv.) Pravosodni mi-
nister dr. Edo Lukinić je danes obiskal Niko-
lo Pašića, da se pri njem pritoži radi prepo-
časnega delovanja odsekov, ki pretresajo za-
kone, ki jih je predložil zakonodajnemu od-
boru. Osebnost je bila pritožba proti odsekove-
mu predsedniku dr. Ninku Periću, češ da delo
zavlačuje. Kljub temu je odsek svoje delo na-
daljeval v dosedanjem smislu. Odsek zakon-
odajnega odbora je danes razpravljal o zakon-

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Današnja »Riječ«
prinaša uvodnik, v katerem pravi, da morajo
Radićevci, ako hočejo sodelovati v vladi,
odnehati od svoje zahteve, da morajo samo-
stojni demokrati iz vlade. Nacionalni blok
da je trden. To dokazuje dejstvo, da se pri-
pravljata vlada, da v oktobru izvede volitve v
oblastne skupščine.

skem načrtu o sodnikih. Vnela se je dolga debata, katere so se udeležili vsi prisotni člani vladne večine. Od opozicije sta posegala v debato dr. Polić in dr. Hodžar. Odsek ni prišel preko prvih sedmih členov in še celo člani 3, 4 in 5 so preloženi na pozneje. Prihodnja seja se bo vršila v pondeljek ob 4.

ODSTOP BELGIJSKE VLADE.

Bruselj, 23. maja. (Izv.) Belgijska vlada je odstopila.

Bruselj, 23. maja. (Izv.) Splošno pričakujejo, da se bo sestavilo katoliško-socialistično ministrstvo.

Bruselj, 22. maja. (Izv.) Kralj je poveril sestavo vlade Makstu (?), ki je sestavo sprejel. Če se mu ne posreči sestavo parlamentarne vlade, bo, kakor se splošno sodi, sestavil izvenparlamentarno vlado.

Italija in združitev Avstrije z Nemčijo.

Rim, 23. maja. (Izv.) Rimski politični krogi se vedno živahneje zanimajo za gibanje, ki stremi za združitvijo Avstrije z Nemčijo, in poskušajo to gibanje preokreniti v italijansko smer. Laški listi opozarjajo na izjavo bivšega avstrijskega kanclerja dr. Seipla, ki je pri svojem sestanku s tedanjim italijanskim ministrom za zunanje zadeve Schanzerjem v Veroni rekel: »Dolžnost Italije je, da Avstrijo reši.« To izjavo tolmačijo tako, da bi bilo možno Avstrijo združiti z Italijo.

POLNA OBLAST VLADI ZA IZPREMEMBO ZAKONOV.

Rim, 23. maja. Včeraj je poslanska zbornica začela razpravljati o zakonskem načrtu, ki daje vladi polno oblast za izpremembo oziroma izpopolnitev zakona o javni varnosti, kazenskega zakona, kazensko-pravnega reda, zakona o sodstvu in civilnega zakonika. Oglasilo se je tudi par komunističnih govornikov, ki jih je pa večina neprestano prekinjala. Do živahnih nastopov je došlo tudi povodom interpelacije zaradi dogodkov v Boaru.

KRVAVI DOGODKI V ITALIJI.

Ferrara, 23. maja. V Boaro di Lā so se včeraj ponovili krvavi dogodki. Fašisti so zahtevali, da naj bodo povodom pogreba ubitega fašista Merlina zaprte vse šole in trgovine. Trgovina bratov Chiarati tega ni storila, vsled česar je prišel v lokal fašist Turrini in zahteval, da se zapre. Eden izmed bratov Chiarati je potegnil revolver in fašista ustrelil. Fašisti so nato udrli v hišo, postavili oba brata ob zid in ju ustrelili. Fašistovska zveza v Ferrari je proglasila bojkot proti vsem opozicionalnim listom, ki jih ne sme nihče razširjati, prodajati ali čitati. Prizadeti so »Corriere della Sera«, »Unità«, »Avanti«, »Voce Republicanca«, »Popolo«, »Mondo« in več drugih.

Padova, 23. maja. Snoci so fašisti udrli v tiskarno popularskega lista »Popolo Veneto« in jo popolnoma opustošili. Med drugimi so uničili štiri stroje »Linotype«. Škoda je ogromna.

ANGLEŠKA GOSPOSKA ZBORNICA IN ZENE.

London, 23. maja. (Izv.) Angleška gospodarska zbornica je z 8 proti 78 glasovom odklonila predlog, da bi smele tudi žene biti članice gosposke zbornice.

BOLGARIJA PROSI ZA TRAJNO ZVIŠANJE ARMADE.

Sofija, 23. maja. (Izv.) Bolgarska vlada se je obrnila na veleposlaniško konferenco s prošnjo, da sme do 31. t. m. dovoljenih 10.000 mož še nadalje obdržati pod orožjem.

Maš vsakdanji kruh bo postala Mirim-cokolada, ko spoznamo njeno tečnost in redilnost.

Hud potres na Japonskem.

London, 23. maja. (Izv.) Iz Tokia prihajajo poročila, da je bil v kraju Osaka močan potres in sicer je bilo v 3 minutah 10 potresnih sunkov. Porušenih je okrog 200 hiš. Izbruhnil je tudi požar. Več kot 1000 ljudi je postalo žrtev potresa in požara. Promet je ustavljen radi poškodovanih prometnih naprav.

Položaj v Maroku.

Paris, 23. maja. (Izv.) Painlevé, Briand in Caillaux so včeraj po dolgem posvetovanju izdali poročilo, da je položaj v Maroku ugoden. Na drugi strani pa se javlja zlasti v vrstah levičarskih socializmov močan odpor proti akciji v Maroku in mnogi menijo, da bodo dogodki v Maroku spravili vlado v neprijeten položaj.

Paris, 23. maja. (Izv.) Socijalist Renaudel je vložil interpelacijo na vlado zaradi dogodkov v Maroku. Interpelacijo smatrajo kot prvi sunek proti vladi g. Painlevé-ja.

SVET DRUŠTVA NARODOV.

Zeneva, 23. maja. (Izv.) V Zenevi se 7. junija sestane Svet Društva narodov in bo med drugimi vprašanji razpravljalo o finančni obnovi Avstrije in Ogrske.

NOVA SESTAVA SOVJETSKE VLADE.

Moskva, 23. maja. Novoizvoljeni izvršilni odbor Sovjetske unije šteje 581 članov. Trockij je bil zopet izvoljen. Radek ne. Narodnostni svet, ki je obenem zastopstvo posameznih dežel, šteje 131 članov. Za predsednika sveta ljudskih komisarjev (vlada) je bil znova izvoljen Rykov, za namestnika Kamenev; Čičerin je ohranil zunan. stvari, Frunze vojno, Džerzinski narodno gospodarstvo, Krasin zunanjo trgovino. Za Trockega ustanove nov gospodarski oddelek.

Samo pod znamko

in samo v 1/2 kg zavojih dobiš zanesljivo izvrstne TESTENINE.

Beležke.

»Jutro« in zvonovi. »Jutro« postaja dolgočasno. Že par dni se v člankih in celo uvodnih peča z zvonovi. Jasno se vidi, da bi Zerkavci svojo propadajočo stranko radi oživili z najbolj prostaškim framasonstvom. Nekje na Dolenjskem — kakor pač mnogokje — je večina faranov sklenila, da se kupijo novi zvonovi. Te je treba plačati. A kdo drugi naj jih plača nego farani? Kdor ne zmore ali noče, ga ne more nihče siliti. Seveda pa tisti, ki so prevzeli odgovornost za plačilo, opominjajo zamudnike in če pri tem pravijo, da tistim, ki za zvonove nočejo ničesar prispevati, zvonovi tudi zvonili ne bodo, sledi to čisto logično iz danega položaja. Kdor noče za cerkveno stvar ničesar dati, dokazuje, da mu zanjo ničesar ni, in zato se mu ne zgodi nobena krivica, če mu zvonovi ne bodo peli. Čudno se nam zdi, da »Jutrovc«, ki so taki veliki »svobodomiselnici«, zahtevajo, da naj bi jim peli zvonovi, in še zastoj! Mi plačujemo v Belgrad ogromne davke, pa dobimo me malo ali nič nazaj, kar pa damo cerkvi, ostane nam, našim potomcem, Sloveniji in ne izgine v tujih žepih, marveč obogatuje in zadovoljuje nas. »Jutro«, ki zastopa materializem in ka-

pitalizem, so seveda cerkve in zvonovi »neproduktivne svrhe«. Pametni ljudje pa vedo, do so moralne vrednote, med katere štejemo tudi umetnosti vseh panog od stavbarstva do glasbe, zelo produktivne in v življenju vsakega kulturnega naroda neprecenljive. Čuvarica, pospeševalka in razširjevalka vseh teh vrednot za najširše sloje, ki bi bili sicer od njih popolnoma izključeni, je pa cerkev. A vse to je seveda za »Jutro« nerazumljivo. Njemu

je produktivno tisto, kar »nesec« v gotovem, produktivni so mu tudi topovi, s katerimi velekapitalistične države osvajajo svetovne trge za ceno milijonskih človeških žrtv, produktivna mu je sploh politika, od katere ima liberalna plutokracija dobiček. Naj torej »demokratje« ostanejo pri svojih produktivnih kupčijah, zvonove pa, za katere pravi in pristni »Jutrovc« nikoli niso dali ficka, pa naj pustijo pri miru.

Izvršitev smrtne obsodbe v Celju.

Včeraj zjutraj ob 6. uri je bil Franc Podlessek, rojen v Vojskem dne 9. 8. 1901 obešen na podlagi sodbe z dne 2. 3. 1925 celjskega okrožnega kot porotnega sodišča.

V soboto, dne 18. oktobra 1924 je kot smo že včeraj na kratko poročali, Ana Božiček v Vojskem našla svojo sosedo Ano Klakočar v njeni kleti mrtvo. Truplo je bilo na pol zakopano v neobrezano peso, na glavo pa je bil položen okoli 20 kg težak kamen. Truplo umorjenke je kazalo več lahkih poškodb, na levem senu pa je bilo opaziti večjo rano, kjer je bila kost na 8 delov popolnoma razbita. Sum izvršenega umora je takoj padel na Franca Podlessek, in se je tekom razprave pred poroto dognalo, da je edino imenovani moral izvršiti ta umor, ker ga je orožništvo že dne 17. 10. 1924 prijelo v Sp. Pohanci v Slovenčevi gostilni, kjer je ponujal v neki kočari nahajajočo se razno žensko obleko, perilo, mast, slanino. Ti predmeti so vsi izviral iz lastnine Ane Klakočar in se je na podlagi teh predmetov, kljub zanikanju zločinca ugotovilo, da je moral le on izvršiti ta rop in umor. Dne 13. 5. t. l. je stol sedmorice dostavil okrožnemu sodišču po kralju potrjeno smrtno obsodbo, katera je bila obsojencu razglašena včeraj dopoldne ob pol 12. uri.

V ta namen se je podala sodna komisija, in sicer dvorni svetnik dr. Bračič kot predsednik ter dež. sodni nadsvetnik Stepančič ter okrajni sodnik Nendl z zapisnikarjem dr. Jughartom in namestnikom državnega pravdnika dr. Rusom v razpravno dvorano okrožnega sodišča v Celju, kjer je imenovana komisija razglasila navzočemu Francu Podlessek, da je njegova obsodba potrjena in da se ista izvrši danes zjutraj ob 6. uri na dvorišču jetnišnice starega okrožnega sodišča. Franc Podlessek, kateri je tekom razprave tajil dejanje, katerega je bil obdolžen in za katero je bil tudi obsojen, je sprejel razglasitev izvršitve te obsodbe še precej mirno. Zapazilo se je le, da so se mu na koncu razglasitve te obsodbe mišice na obrazu nekoliko stresle, na kar je izjavil: »Tega pravzaprav nisem zaslužil«. Do pol 5. ure popoldne je obsojenec bil še precej rabijaten in je na ponujeno duhovniško pomoč izjavil, da ne rabi za svojo poslednjo pot nikakega duhovnika. Grozil je celo, da s križem, katerega so mu postavili v celico, pobije vsakega, ki bi skušal priti k njemu in pravil, da bo celo po smrti prišel strašit stražnike. Ob pol 5. uri popoldne pa je prišel k njemu katehet g. Lukman, nakar se je obsojenec takoj pomiril tako, da se je njegov duševni položaj popolnoma spremenil. Od tistega časa dalje je postal čisto miren in dostopen za tolažilne besede duhovnika. Z malimi izjemami je nato ostal duhovnik celi večer in celo noč pri njemu in je Franc Podlessek ponavljal besedo za besedo molitve za umirajoče. Med odmori je postal obsojenec še celo dobre volje in si je tu pa tam dovolil kako šalo in smeh. Ko mu je duhovnik zjutraj po opravljeni spovedi priporočal, da bi še nekoliko počival, je to ponudbo odklonil v šaljivem tonu z besedami: »Potem pa me ne bodete mogli zjutraj zbuditi.« Ta šaljivost je ostala pri obsojencu nekako do 3. ure zjutraj, ko se mu je naznanilo, da mu duhovnik priinese Najsvetejše. Ko je prišel duhovnik z Naj-

svetejšim v njegovo celico, je obsojenec kleče glasno moleč in udan v voljo božjo sprejel zadnjo popotnico v večnost. Po sprejemu svetega obhajila je bil videti popolnoma skesan in prevzel trenutka, ki ga bo moral v teku par ur doživeti. Tu se je pričel jokati in krčevito oprijemati se svetega razpela.

Kot vsakemu drugemu obsojencu na smrt na vešalih, je bilo seveda tudi njemu ponujeno, da si izbere na zadnji predvečer svojega življenja, kar mu srce poželi. Zahteval je, da mu prinesejo najboljše cigarete, in sicer Šumadija, ki jih je od 12. ure ponoči dalje še precej pokadil. Za večerjo si je zaželel kuhane šunke, solate in močnate jedi in popil pol litra vina ter vrček piva. Jedel je prav mirno in s slastjo, kot da bi to ne bila njegova zadnja večerja. Za zajutrak si je pa izbral gorek čaj s konjakom s šaljivo pripombo, da hoče iti na morišče gorak. Popil je zjutraj dve skodelici takega čaja. Sorodniških obiskov zločincev ni sprejel nikakih, ker biva njegova mati in sestra na Westfalskem. Zapustil pa jim je pisma, kakor tudi svoji sestrični in neki dobrotnici, ki biva v Zagrebu.

Kot že rečeno, je bil obsojenec do 3. ure zjutraj še precej miren in so šele tedaj pri istemu nastopili znaki strahu pred bližajočimi se trenutki. V tem času je celi čas v celici iskal tolažbe v molitvi in je do zadnjega trenutka z duhovnikom, ki mu je stal ob strani, ponavljal besedo za besedo molitve za umirajoče. Ob triletni na 6. je pa prišel v celico sodni dvor, obstoječ z gori imenovanih gospodov in mu razglasil še enkrat sodbo ter ga pozval, da se poda na morišče. To obsodbo je sprejel čisto mirno in prišel v spremstvu orožnikov ter jetniških stražnikov na dvorišče, kjer so stala vislice. Brez kakakega žalnega znaka razburjenja in v spremstvu ob strani mu stoječega duhovnika, ki je nesel ob njegovi strani sveto razpelo, je stopil pod vislice, kjer je stal pripravljen rabelj s svojim pomočnikom. Celi čas justifikacije je obsojenec gledal mirno v križ. Medtem ga je točno ob 6. uri zjutraj dvignil pomočnik krvnika od tal, tako, da mu je krvnik Mauser lahko ovil okoli vratu vrv ter mu isto zadrnil, obenem pokrtil glavo z ruto, pomočnik rabeljna pa ga je za rame potegnil proti tlom. Justifikaciji je prisostvoval tudi sekundarij mestne bolnice dr. Benedič, ki je ugotovil po preteku 6 minut, da je prenehalo biti srce zločinca. Celi akt justifikacije je trajal kakih 10 do 12 minut in je napravil na prisotne seveda utis groze, a obenem vzbudil v njih tudi zavest, da je s tem dejanjem bilo zadoščeno pravici. Truplo zločinca je viselo nato do 7. ure zjutraj na vislicah, nakar so isto položili v krsto in ga odpeljali na pokopališče mestne bolnice.

Za nakup
OBLEKE
Vam nudi najcenejši vir
JOS. ROJINA
Ljubljana

Dr. Jehart v Mezopotamiji.

INaslednje pismo je pravzaprav tudi samo privatno, prijateljsko. Ker pa se je javnost zanimala celo s prispevki za to potovanje, mislim, da sem ji dolžen tudi naslednje vrstice sporočiti. — M. Slavič.

1.

Damask, 7. maja 1925.

Danes, po povratku iz Mezopotamije, sem dobil v roke Tvoje pismo. Skoraj da so mi solze prišle, tako me je ganilo, da se toliko pobrigaš zame. Bog Ti povrni, jaz Ti pa nikdar tega ne pozabim!

Kar to iz Babilona, ki sem jo dal na pošto v »Ur Kaldacorum« — sedaj Ur Junehen —, si dobil? (Vprav te karte nisem dobil, dasi bi jo kot Abrahamovo rojakinjo najraje imel. Druge karte iz Babilonije so prišle v 10 dneh — za filateliste krasne znamke. M. S.) Pisma v Bagdadu nisem imel časa pisati, še manj v Mosulu. Potoval sem zelo naglo. Silna draginja in strašna vročina sta me priganjali. In pa moj sopotnik, orientalski profesor Perry iz Kanade. In njega sem se moral držati, ker sva imela skupaj en avto po Mezopotamiji in sem vsled tega le polovico plačal. Bom pa sedaj pisal. Tudi za »Slovenca«.

Srečno sem se vozil tja, srečno sem potoval po Babiloniji in Asiriji, videl sem vse, kar je posebej biblične važnosti (Babilon, Borsippa, Ur Rasdim, Kal'ah Sergat (= Asur,

glavno mesto Asirije), Ninive, Kujmažik Korbabad, Nebi Inus, Nimrud (= Calanae) in še Ktesifon — Salambijo. Srečno sem se spet pripeljal čez hudo puščavo nazaj. Le klobuk sem izgubil po noči nekje sredi arabske puščave. Zaspal sem v avtomobilu, menda sem se v spanju nagnil čez rob — najsi bo kakorkoli, ko sem se krog tretje ure zjutraj zbudil, ni bilo klobuka. Siromak — toliko let me je spremljal po Pohorju, sedaj pa leži v pusti puščavi, kjer nikdar ni kaple vode — —. Tragično! Hudo je bilo še to, da sem se do 5. ure popoldne drugega dne goleglav vozil —. V Damasku sem si kupil nov klobuk.

Trpel sem veliko! Potovanje v Mezopotamiji in po njej je zelo naporno! Le snega hvala Bogu ni bilo — oropali me niso in zbolel tudi nisem. Pa za las je manjkalo do obojega. O tem osebno —. Le tole: bil sem varen, ker sem se vozil (v Damask) s sinovi velikega vezirja bagdadskega. Sicer pa —?! (Tu mi je priložil izrezek iz časnika Bagdad Times, kjer se poroča o roparskem napadu na tej poti. M. S.)

Prašen, da so me z lopato kopalji iz prahu, sem se privozil pred Grand hotel. Tisti večer sem legel spat in sem se zbudil čez 14 ur —.

Fotografiral sem na vso moč. Posebno v Ur in na »babilonskem stolpcu« — ? — ter v Babilonu. Slik ti pa ne morem poslati. V Bagdadu ni dobil poštenega fotografa, ki bi mi bil slike razvil in kopiral, v Damasku pa nimam časa čakati. V Jeruzalemu dam vse

razviti. 180 slik. Razen tega je voda — Tigris! — v Bagdadu kalna in pokvari negativ.

Porabil sem za Mezopotamijo (Haifa—Mezopotamija—Damask) 85 funtov = 25.500 dinarjev. Strašna vsota! Pa sem še »šofrl« živl in 15 funtov od proračuna prahrnil! Drago je vse! In silne daljave! Le na zemljevid pogledj! En primer: Avto Bagdad—Borsippa (Babilon) stane za eno osebo 60 rupij = pet funtov (130 km) = 1500 dinarjev. En dan! In jaz sem bil dvakrat v Babilonu —. In koliko so me Ninive stale, o tem kar pisati nečem.

Tooliko še imam, da bom pogledal Baalbak, nare, Brint in da bom pošteno prišel v Jeruzalem. Hvala Bogu in Tebi, da bom dobil denar za povratek domov! Iranojordanija je nemogoča!! Premalo sem si postavil v proračun!

Potovanje je pri kraju. Danes sem brzo javno naročil kabino III. razr. Aleksandrija—Trst za 5. junij in že tudi dobil potrdilo. Peta junija sedem v Aleksandriji na parnik »Vienna«, 8. junija sem v Trstu, 9. popoldan sem v Mariboru. Pa je konec. Konec muke, konec nervoznega dirindaja pa tudi konec vročine, ki postaja že neznozna.

Izmučen sem. Malo preveč sem si naložil. Spim in spim —. In spal bi še več. V Mezopotamiji sem malo spal.

Jutri potujem z avtom v Ba'albek, zvečer sem v Beirutu. Od tam z avtom — !!! — k cedram (via Tarabulus), nato Tirus, Sidon in še nar krajev. Nato nazaj v Damask ter

z avtom čez »Gaulanitis«, Cezarejo Filippi, Dan, jezero Merom, Tiberijado, Nazaret v Haifo. Tam še moram par reči pogledati, pa naravnost v Jeruzalem. 24. maja do 28. maja sem v Jeruzalemu na starem naslovu. 29. maja v Kairo, 3. junija v Aleksandriji.

Če je še treba kaj pisati, piši v Jeruzalem. Zadnje pismo za Jeruzalem oddaj 19. maja.

Cebelarje, filateliste — zakaj se niso oglasili še lesni trgovci in mesarji? — bom zadovoljil. Posebej za znamke sem se začel zanimati.

2.

Beirut, 11. maja 1925.

V petek 8. maja sem se čez Baalbek in Libanon privozil sem. Zanimive pokrajinske slike! Na Hermonu in Saninu je sneg. V soboto sem takoj obiskal jezuite. Zelo ljubezljivo so mi pokazali. Nazadnje orientalsko knjižnico. In tam sem obsedel ter sedim do danes —.

Lase bi si pilil, tako sem jezen, ker nimam denarja, da bi dalje ostal pri jezuitih. S patrom Šeikom, slavnim orientalistom, sva dnevno skupaj v knjižnici. Le škoda da je precej — gluhi. Vse narobe slšai.

Mnogo knjig sem kupil v tiskarni. Te bi n. pr. »Breviarum Maroniticum« v sirske izvirniku. Če te bo latinski brevir dolgočasil, pa lahko sirske moliš oficij —. Nadalje za oboje zvezke za lepopisne vaje v roza in

Spomnilca na grob vrlega moža.

Dne 16. maja je umrl v Nauheimu v Nemčiji, kamor je šel iskat zdravja gospod Jožef Logar, trgovec v Kranju. Pripeljan je bil domov in na Vnebohodu je imel pogreb, kakor jih je Kranj še malo videl.

K pogrebu so se zbrali Orli celega kranjskega okrožja, da se oddolže možu, ki je javno kazal svojo naklonjenost njihovi organizaciji in se ni ustrašil ne očitnih ne anonimnih groženj nasprotnikov. Pevski zbor pod vodstvom g. Cirila Mohorja je lepo zapel pred pokojnikovim domom na Glavnem trgu »Usliši nas, Gospod«, na pokopališču pa »Vigred se povrne«. Pogrebevec je bilo veliko število iz vseh krajev lepe Gorenjske, dasi so šele jutranji dnevniki na dan pogreba oznanili žalostno novico.

Pokojnik se je rodil 15. marca 1867 v Tržiču in je dovršil nižjo gimnazijo v Kočevju. Potem se je vpisal na učiteljsko, pa je izstopil in vstopil skrivaj v manufakturno trgovino v Mariboru. Kot samostojen trgovec je pred 25 leti s pokojnim g. Kalanom otvoril novo trgovino Logar & Kalan v Kranju in jo dvignil do lepega ugleda. Po preselitvi g. Kalana v Zerovnico je vodil firmo sam.

Pokojnik je bil res trgovec po poklicu in neumoren delavec. Njegova tvrdka je slovela po svoji solidnosti, sam pa po svoji ljubeznivosti in dobroti. Zato ni čudno, da je tvrdka rastla in delo se je množilo. Se v boleznih je vozil samo, da ne more vsega dela odpraviti.

V zasebnem življenju je bil pokojnik vtor zakonskega moža in družinskega očeta. Splošno je bilo slišati med pogrebi, če bi bilo dosti tako vzornih krščanskih družin, kakor je bila pokojnikova, bi bilo drugače na svetu.

V družbi je bil pokojnik ljubeznjiv in prijeten družabnik. Bil je turist in član SPD od ustanovitve do smrti. Bil je tudi dober pevec.

SLS je izgubila s pokojnikom odkritega in požrtvovalnega somišljenika, naše organizacije iskrenega podpornika in zaščitnika, kranjski okoličani pa kranjskega meščana in trgovca, ki je cenil in spoštoval njihov stan in prepričanje vselej in povsod, ne samo v svoji trgovini, in taki so v Kranju tako redki.

Pokojnikovi obitelji iskreno sožalje!

Dopisi.

Trbovlje. (Razne novice.) V nedeljo dne 24. t. m. se vrši I. redni občni zbor Jugoslovanske Matice in sicer popoldne ob 4. v gostilni g. Dimnika. Člani in prijatelji iskreno vabljeni. — Ob istem času bo občni zbor stavbinske zadruge »Lastni dom« v Trbovljah Društveni dom. Člani se naprošajo, da se občnega zbora sigurno udeležijo. — Dne 22. maja t. l. je bila aretirana neka dekla iz Svibna nad Trbovljam zaradi detomora. — Na dnevnem koku si je delavec O. pri sipanju zlomil nogo. — V pijanosti si je z britvijo skušal prerezati vrat neki rudar Z. Oba sta bila oddana v bolniško oskrbo. — V četrtek, vnebohodu, se je vršila v Društvenem domu jutraj ob 8. skupščina članov I. del. konz. društva. Članom, katerih je bilo lepo število, je razložil naloge konz. društva tov. Gostinčar, obenem je poročal tudi o delovanju konzumov ter člane konzumarje navdušil, da naj se udeležujejo na polju združništva. — Podjetje Dukič je te dni odpustilo večje število delavcev, vzrok pomanjkanje dela. — Delavci so bili večinoma Prekmurci. — Konec spiritizma v Trbovljah. Ze dalje časa so nekatere ženske na večih krajih prirejale takozvane spiritistične večere. Klicale so toliko časa duhove, da so se duhovi vendar enkrat oglasili. Ob tej priliki so pa pustili svoje posetnice v obliki občutnih denarnih glob odnočno do dvotedenskih zaporov. —

Dela pri bolnici »bratovske skladnice« se bližajo svojem koncu. Te dni so pričeli že odvažati vsa zidarska orodja; tudi nasadi pred in za bolnico so gotovi, znotraj dela še nekaj rokodelcev. Kakor se čuje, bo nova bolnica že tekom meseca avgusta otvorjena. — Ukradeno je bilo na Dobrni pri belem dnevu neki družini več hlebecv kruha, a drugi 2 kokoši. — Pri zadnjem izplačilu je bil tudi rudarjem odtegnjen 2 odstot. davek seveda poleg drugih pribitkov itd., kar znaša skupno 3.4 odstot. mesečno od bruto zaslužka. Da je bilo delavstvo razburjeno, ni treba posebej omeniti, že itak nič zaslužka, pa še ta vnebovpijoč krivičen davek. Omenimo, da delavci posebno hvalijo nar. posl. dr. Pivka in dr. Zerjavo, ki sta tako sijajno zastopala v parlamentu delavske interese.

Primskovo pri Kranju. (Orjunstvo v šoli.) Na belo nedeljo, dne 19. aprila, je mešna Orjuna v Kranju razvila svoj prapor. Čez nekaj dni nato je pa g. Luznar, upravitelj na dvorazredni šoli na Primskovem pri Kranju, dal otrokom nalogo z naslovom »Razvitije prapora Orjune«, namreč v Kranju. Zanimivo je predvsem to, da so morali otroci popisati orjunaško slavnost, katere niso videli in torej niso mogli o tej slavnosti iz lastnega niti besedice napisati. Otroci, ki so morali pisati to nalogo, hodijo po večini v cerkev na Primskovo in ne v Kranj. Stariši pa tudi niso na belo nedeljo poslali svojih otrok v Kranj gledat orjunaško prireditev. Kako naj potem pišejo otroci nalogo o stvari, o kateri nimajo pojma? Potem takem so otroci morali pisati po pripovedovanju, oz. dispoziciji g. učitelja samega. Mi mislimo, da nam bo naš g. učitelj pritrtil, da to ni pravilna metoda, kako se pišejo naloge. Kakšen namen je imel g. Luznar, da je dal takšno nalogo? Mogoče se je čutil dolžnega, da mora tudi on pripomoči k razširjenju Orjune? Mogoče pa mu je bilo tako ukazano od zgoraj? Naj si bo vzrok že ta ali oni, pedagoško to ni in tudi ne v duhu vzgojnih načel, ki so dosedaj v šoli veljala. Kajti Orjuna je organizacija, ki ima nasilje kot sredstvo v političnem boju načeloma v svojem programu, ga izrecno propoveduje in njeni člani so nasilja faktično tudi vršili ter nekateri od njih so bili radi nasilnih dejanj tudi obsojeni. Kako se morajo potemtakem zmešati moralni pojmi otrok, kateri so primorani v šolski nalogi tako organizacijo poveličevati, ko pa se otroke sicer uči, da je nasilje in greh in tudi po državnih postavah prepovedano? Če bi kaj podobnega storil kak Slomškar in bi dal upravitelju otrokom popisati n. pr. orlovsko prireditev, bi ga gotovo takoj odrli na meh in Bog ve, v kakšne hribe bi moral iti delat pokoro! Gospoda Luznarja seveda nihče ne bo pogrjal. Pač pa si bodo stariši mislili svoje, in ko pride čas, reki svojo.

Ježica. (Igra naših dijakov.) V nedeljo, dne 24. maja gostujejo na odru Slov. kat. izobraževalnega društva ljubljanski dijaki, ki so nam še dobro znani po svoji vpriporitvi »Sumljiva oseba«. To pot nastopajo z veseloigro »Težke ribe«, ki je še neprimerno boljše in zabavnejša. Igrali so jo že po vseh večjih odrih z sijajnim uspehom in jamčijo zato za popolen uspeh. Zato napolnite vsi, ki želite pošteno zabavo in smeha, ob 8 zvečer Društveno dvorano, da s številnim posetom nagradite velik trud mladih igralcev.

Cerknica. (Akademija s pretopom.) V Cerknici je imel dne 21. t. m. Sokol svojo akademijo. Vse točke sporeda so se lepo izvršile, samo zadnja — običajni pretep — je bila to pot pomanjkljiva. Samo enemu članu so glavo toliko zmečhali, da je bilo ob dveh jutraj treba iskati zdravniške pomoči.

Rakek. Na dan Vnebohoda je imela naša Orjuna vrtno veselico na Uncu. Ob tej priliki so nekega carinarja iz Rakeka z nožem nekoliko pobožali. Kaj hujšega se ni pripetilo.

Triglavske:

Po domačiji.

V gorenjski metropoli. — Duh Prešernov. — Na Šmarjeti. — Slovenska dediščina. — Izlet na Jezerko. — Naša bol. — Zerjavova himna. — »Luna sije« kot cesarska pesem. — Moč Pašičeve razglednice.

Kranja nisem videl skoro deset let. Ko sem se zadnjikrat mudil tam, je bil izpremenjen v hrupno, burno vojno taborišče in zagrneja v meglo, strah in bedo. — Ko pa sem zdaj na predvečer Bele nedelje stopal vanj čez novi široki savski most, se je zopet dvigal pred mojimi radostnimi očmi v mogočnih likih starega gradu na visoki skali, ves svetel v zlatu in škrlatu zahajajočega solnca, ves gosposko-ponosen in domače-prijazen... kot sem ga imel v spominu iz davnih dijaških let in kakor sem ga najrajši gledal v duhu, kadar so me daleč tam na tujem misli nosile v domovino.

In farni zvonovi kranjski so peči, ti čarobni zvonovi, ki se zdi, da ne visijo v stolpu nego daleč gori nekje v sinjih višavah, tako deljen, eteričen, sanjavo-lahen je njihov glas — ko zbor eolskih harf.

Tako v lepoti in poeziji ter romantično-idiličnem obeležju torej se mi je tega pomladanskega večera in po dolgih letih zopet predstavil Kranj in izzval v mojih prsih milijon občutkov, ki jim koncentriranega izraza na papirju zaman išče prozaično pero. Če na hočem

Dnevne novice.

Prof. Jare ne bo premeščen. Ljubljanska sekcija Profesorskega društva se je obrnila na centralo (glavno upravo) Profesorskega društva v Belgradu z vlogo, naj organizacija posreduje v ministrstvu proti premestitvi društvenega člana prof. Jarca; storila je to na podlagi časopisnih vesti, da je kralj podpisal na predlog prosvetnega ministra dekret, s katerim se premešča prof. Jarc v Tuzlo. Profesorska organizacija stoji na stališču, da se strogo čuva profesorska stalnost, in je to stališče na letošnjem glavnem kongresu v Skoplju še prav posebno naglasila, da se ne sme noben profesor premeščati iz političnih razlogov. Iz centralne Profesorskega društva je prišel 20. maja odgovor, da se je organizacija informirala na pristojnem mestu ter izvedela, da premestitev prof. Jarca »nije u pitanju«. Nas iskreno veselijo, da se je krivična premestitev dejansko ni izvršila, ne da bi se spuščali v vprašanje, ali je kralj res podpisal tisti odlok ali pa je samo časopisje javnost grdo mistificiralo.

Dr. Amalija Šimec med rojaki v Ameriki. Newyorški ilustrovani tednik »Naš Dom« z dne 23. aprila tek. leta prinaša sliko in življenjske naše znanstvenice dr. Amalije Šimec, ki se tačas mudi v Združenih državah in obiskuje tudi razne slovenske ustanove.

Uradni pečati mestnih občin. Pred nekaj dnevi je poročal »Slovenec«, da so v Dubrovniku sprejeli resolucijo na notranjega ministra, v kateri se zahteva, da mora dubrovniška občina neizpremenjen ohraniti svoj dosedanj pečat, ki je zgodovinske in heraldične važnosti. — K temu se nam poroča, da dubrovniška občina ni osamljena, da pa resolucija na notranjega ministra ni prava pot, ker bo prej kot ne romala v koš, saj minister sam sebe ne bo hotel desavurirati. Odlok je izdal minister sam, torej je bila edino mogoča in pravilna pot — tožba na državni svet v Belgradu. To pravilno pot je nastopila pravočasno mestna občina ljubljanska, kar je vredno, da se omenja. Upati je, da bo državni svet uvaževal utemeljene razloge, ki izpodbijajo nezmislno motivacijo, ki je dala povod odredbi ministra za notranje zadeve glede nabave uradnih pečatov po občinah z državnim grbom — vsled čisto brezpotrebne vmešavanja vojnega ministra v zadevo, ki ga absolutno nič ne briga. Gotovo so se morale male občine ukazu enostavno pokoriti. Vendar se nam zdi čudno, da se — razen ljubljanske — niso uprle s tožbami na državni svet vsaj velike občine, zlasti mestne z lastnimi statuti, ki razpolagajo celo s pravniškimi aparatom. Te imajo stoteletja stare, od vladarja sankcionirane grbe ne le tradicionalne, temveč zgodovinske vrednosti. Da takih grbov ne sme imeti pravice odpraviti minister tebi nič meni nič z navadno perešno potezo, to bodo razumeli tudi navadni možgani vsakega povprečnega državljana.

Podnajemniki. Novi stanovanjski zakon bo povzročil zopet kopico novih sporov in raznolike interpretacije posameznih nejasnih določil. Eno izmed takih vprašanj je ono o podnajemnikih. Res je, da se je mnogo oddajalcev stanovanj okoriščalo z izkoriščanjem zadrege podnajemnikov in zahtevalo bejne mesečne vsote od let-teh, tako da je imel glavni najemnik stanovanja dva- do štiri- in petkratni dobiček nad tem, kar je plačal sam hišnemu gospodarju. To je seveda oduroščujoče. Toda nekaj drugega je, če odda najemnik stanovanja v podnajem z vsem pohištvom opremljeno sobo; dalje posteljino (perilo, odeje i. dr.). Ali bo smel tedaj hišni lastnik po členu 8. novega stanovanjskega zakona tudi zahtevati od najemnika stanovanja, da mu mora odstopiti do 30 odstotkov (tretjino) od tega, kar mu plača podnajemnik za vse skupaj s postrežbo in morda še z razsvetljavo vred? V Ljubljani je

na ta način oddanih nešteto takozvanih mesečnih sob. Zato je nujno potrebno, da se vsakdo, ki oddaja take sobe, natančno dogovori — in najboljše pismeno pogodi, koliko znaša zase najemnina, koliko poraba pohištva, odškodnina za perilo, posteljino opravilo, koliko postrežba. Kajti jasno je, da ima hišni lastnik pravico do največ 30 odstotkov le od onega netto-donosa, ki odpada na čisto najemnino od sobe brez opravila, to je od štirih golih sten. Posebno opozarjamo na to tiste oddajalce stanovanj, ki imajo obenem podnajemnike tudi na hrani. V prvi vrsti so to naše študentske gospodinje, ali kakor smo jim rekli včasih: študentske matere. Da ne bo padlo naposled kakemu hišnemu lastniku v glavo, pa bi zahteval kar tretjino od tega, kar plača ta ali oni najemnik brutto — s hrano vred! Zato smo dejali, da se je treba pri oddajanju stanovanj zelo natančno dogovoriti in pogoditi, da ne bo kasneje nesporazumljen in sporov, ki se dajo spočetka preprečiti. Čisto gotovo je, da podnajemina v nobenem primeru ne more in ne sme znašati več, nego znaša najemnina, ki jo plača najemnik za celo stanovanje. Vsa ostala plačila pa so stvar dogovora med oddajalcem stanovanja in podnajemnikom. To pa hišnega lastnika gotovo nič ne briga. —n—n—

Osebnosti s pošte. Imenovani so za pripravnik oziroma pripravnice v 4. skupini III. kategorije 1. stopnje osnovne plače: Nikolaj Puhan in Gizela Gumilar v Murški Soboti, Erna Korminjeva na ljubljanski glavni pošti, Ježica Čoževa na Bledu, Alojzij Jurjavčič pri brzojavnem in tehničnem odseku v Ljubljani, Krista Raznožnikova na mariborski kolodvorski pošti, Ježica Ferjančičeva na mariborski glavni pošti, Anka Hudalesova na ljubljanski glavni pošti, Albina Ukmarjeva na ljubljanski kolodvorski pošti, za pripravnika v 3. skupino kategorije zvančičnikov 1. stopnje osnovne plače Miroslav Mehora pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani.

Zanimivo vprašanje je stavil poslanec Škulj na ministra vojske in mornarice. Gre nanreč za to, da se jasno določi, kako daleč gre kompetenca ministra, ki izdela in podpiše pravilnik k zakonu, ki ga je sklenil parlament in sankcioniral kralj. Novi vojni zakon namreč v § 50 jasno govori, da se pri presojanju pogojev za skrajšani rok službe ženski člani v družini sploh ne upoštevajo. Po starem zakonu se je v smislu enakega določila tudi tako prakticiralo. Izšel pa je pravilnik k novemu zakonu, ki bistveno spremeni določilo zakona in le v gotovih slučajih ženskih moči z drugimi ne upoštevava, v drugih slučajih pa tudi ženske pošilja na nabor, odnosno zdravniški pregled. So še druga določila v pravilniku, ki upoštevajo ženske kot delazmožne in pridobitne člane družine. Da je zakon več kot pravilnik je jasno, da je parlament in kralj več nego resortni minister, je tudi gotovo, zato pravilnik ne more bistveno spreminjati zakona, osobito ne more in ne sme jemati ugodnosti ljudstvu, ki jih je priznal zakon. Če kje, je treba jasne določbe v onem vprašanju, ko gre za krvni davek. Poslanec zahteva, da se pravilnik spravi v soglasje z zakonom in če se to doseže, se bo marsikatera prošnja za oprostitev ali za skrajšanje roka drugače presojala kot doslej, kar bo ljudstvu le v korist.

Zveza davčnih uradnikov za celo kraljevino SHS priredi svojo redno letno skupščino na pravoslavne binkoštno praznike 8. in 9. junija v Sarajevu. Kakor se spominjamo, se je lansko leto ta skupščina vršila v Ljubljani. Pozdravljamo z velikim zadovoljstvom, da naše centralno združeno uradništvo prireja svoje letne skupščine vsako leto drugje. Le na ta način se nudi prilika medsebojnega bližjega spoznavanja, kar je velike važnosti ne samo v nacionalnem oziru, ampak tudi v interesu smotrnega organizatornega življenja

nesih pisavi. Se bova učila arabskega lepopisja! In druge reči. Knjige so poceni. Za en angleški funt jih bom kornaj nesel. Rektor me je sprejel v avdijenco.

Jutri k cararam. Dva dni z avtom. Sicer teden dni. Cena = 3 egipt. f. = 900 Din. Je poceni!

»Slovenec« pišem »Z avtom« čez arabsko puščavo. Upam da še tu zgotovim.

Stanujem v hotelu »Victoria«. Dnevno 300 sirskih piastrov = 75 egipt. pi. = 220 Din. Sirski pijaster je torej še slabši kot dinar!!

Posestnik hotela Victoria à la mariborski »Zamorec« je Jugoslovan Pauličević, Dalmatince. Je naš podanik. Oče je še znal hrvatski. Sin govori le francoski. Pa je zelo ljubezniv.

Za »Slovenca« pišem. Upam da Ti bom postal rokopiš iz Brineta. Pa seve brez slik. Slike dobite — kolikor jih hočete — doma. Le par stičice pošiljam, ki sem jih dal razviti, da sem slučajno na njih efekt mezopotamskega solnca in kapaciteto svojega aparata. To si bile prve fotografije — šele potem, ko sem našel številko ekspozicij, sem začel z znanstvenimi fotografijami. Slike porabite v »Slovenca«.

Na svidenje 9. junija! — Iz Babilona sem Ti prinesel darilce, ki Te bo gotovo veselilo.

Tvoj udani in hvaležni dr. Jehart.

biti čisto odkritosrčen, potem moram pač priznati, da so bili ti občutki na las podobni občutkom, ki so me nekaj petdeset let nazaj na teh od slovenskih Muz prevedenih tleh: Ko sem s takim strahospoštovanjem v tilnem somraku stopal po patriarhalnem mestnem trgu, izza vsakega vogala menil uzreti visoko senco pesnika Prešerna in v obrazu vsake gospodične iskro potez lepe Julije... zraven pa z lačnim želočcem mislil na kako dobro večerjo.

Prijatelj literat mi je zadnjič zatfelval, da je gorenjski zrak v splošnem, kranjski pa še prav posebej, tako blagodejnega vplava na pesniško žilo; on vsaj se, kadar ne more pisati, prepelje v Kranj po inspiracijo. (Če pa nima možakar tam dekleta ali pa bogatega strica?) Po njegovem prepričanju ne bi bil Prešeren nikdar ustvaril tako kleno-bodrih slovenskih poezij, ko bi bil živel na primer v Ljubljani; tudi Simon Jenko se je v kranjskem ozračju izkristaliziral in pa tudi Pregelj ne bi bil brez Kranja nikdar napisal svojega »Šmonce«, vsake pesmi sorskega polja... Je menil prijatelj literat, ne menim jaz, ki se na take stvari bolj malo razumem. Pač pa sem kot radoveden žurnalist o rečenem blagodejnem vplivu kranjskega podnebnja na pesniško stvarjanje hotel osebnost »intervjuvati« gospoda Preglja in sem ga zato tisti večer iskal po vseh kranjskih gostilnah, kar postavila mene v slabo luč, a ga nisem v nobeni našel, kar postavlja gospoda Preglja v dobro luč.

A ko sva v trudnih poznih urah sedela s

prijateljem tam v starodavni krčmi in mi je le-ta pripovedoval razne zanimivosti iz kronike kranjske, sem v nasprotnem kotu razločno videl s »neti« Prešerna, sanjave oči polzaprte, na bledem obrazu bolešno-dobrotljiv usmev... Ima Kranj svoje čarobije!

In potem sem tistega prelestnega nedeljskega jutra stal na Šmarjeti gori in užival divno širono panoramo, ki se razgrinja tam očem vsenaokoli. In v mojih prsih so se razgibavali občutki: hvalečnost do davnih naših pradedov, ki so se tukaj naselili, ponos, da sem sin te krasne zemlje, in zahvala Bogu, ki me je pripeljal spet nazaj na rodna tla. In tam gori na Šmarjeti sem živeje občutil in razumel, da je ljubezen do te prelepe slovenske zemlje tista sila, ki je nasila in ohranila naš narod skoz tisočletja njegove zgodovine in ga bo držala skupaj, dokler to stal Triglav in šumela Sava.

Slovenski narod je in ostare. Časi, ko so narodi mogli izginiti, so hvala Bogu minuli. Francoski učenjak Cheysson je izračunal, da ima vsak človek kri od najmanj 20 milijonov pradedov v sebi. To kri 20 milijonov naših slovenskih pradedov lutimo v sebi tudi mi sedanjí sinovi Slovenije in ona je vir naše zavesti, naše moči in našega zaupanja.

Kri ni voda, in nad vsa zadušljivo politično atmosfero naših dni se vendar čisto in visoko dviga slovenska zavest — prislusniti ti je samo treba v narodi, pa občutiti vseposod zdravi, močni utrip slovenskega srca. Tudi v Kranju sem se o tem uveril. Stari slovenski domovi stoje tam, z redovnikom, sedajočim v

in poglobitve etičnih odnošajev. Kakor se nam javlja, je Zveza zaprosila za vse svoje člane za četrtinsko vožnjo po železnici, za one pa, ki se vračajo ob dalmatinski obali, isto ugodnost tudi po morju. Isto tako bo za vse udeležnike skupščine preskrbljen potrebni dopust. Dubrovačka parobrodsko plovidba je za progo Gruz—Split vsem članom Zveze že dovolila 50 odstotni popust, katerega bi bili deležni tudi rodbinski člani, ako se jih iz Slovenije javi najmanj 20. Točni načrt potovanja z navedbo približnih cen bo pravčasno objavljen. Kdor še ni priglasi udeležbe, naj to, če tudi samo pogojno, stori najkasneje do 28. t. m. na upravo ljubljanske sekcije. Želeti je, da bi se Slovenci udeležili skupščine v kar najbolj častnem številu tudi z rodbinskimi člani, da na manifestanten in zares bratski način vrnejo lanski poset tovarišem v Sarajevu, Dubrovniku, Splitu in Sušaku. Cenejša prilika za to potovanje se bo kasneje le redko nudila.

Gojila zoper Jugoslovansko tiskarno. — Pred 1 tednom je priobčilo »Jutro« članek, v katerem konstatuje, da se je književne razstave v Florenci udeležila iz Ljubljane le »Delniška tiskarna«, poleg »Tipografije« iz Zagreba i. dr. S tem je morda hotelo namigniti, da se »Jugoslovanska tiskarna« razstave ni udeležila. Dne 21. t. m. je pa objavil »Slov. narod« (popoldanska izdaja »Jutrac«) nekoliko jasnejši članek v katerem po svoji navadi napada in sumniči »Jugoslov. tiskarno« in »Jugosl. knjigarno«, čes, da razstave nalašč in samo zato nista udeležila, da oslabita sloves jugoslovanske grafike in države v inozemstvu. Kakor vse kaže, je v teh napadih, pojavljajočih se od časa do časa, že kar sistem in se ne bomo čudili, če najdemo v par dneh v kakem belgrajskem časopisu notico iz Ljubljane, da ni samo »Slovenec« defetističen in protidržaven, temveč tudi Jugoslov. tiskarna in knjigarna. Iz pogostnih napadov te vrste moramo sklepati, da nekateri gospodje o neugodnem stanju našega tiskarstva sploh nimajo pojma in da jih dogodka iz polpreteklih dni niso ničesar naučili. Morda bi kratek razgovor s strokovnimi voditelji njihovih lastnih tiskaren nekoliko ohladil navdušenje za sestavljanje časopisnih napadov na podjetja one stroke, od katere i sami indirektno žive.

Invalidski zakon. Kaj pa je z invalidskim zakonom? »Jutro«, ki je še pred dobrim mesecem v vsaki številki nekaj o njem pisalo in ga hvalilo kot najmodernejšega, molči že skoro mesec dni kot grob. »Jutro« že ve, zakaj. Znano je mladim, da je bil ta zakon pred ministrskim svetom tako okleščen in pristržen, da se nikakor ne more smatrati kot zakon o invalidih, marveč kot skrupulo, ki ne namerava invalidom prinesiti nikakih koristi in so ga zato baje invalidi tudi kot nesprejemljivega odklonili. »Jutro« bi moralo biti vsaj toliko objektivno, da bi prineslo to skrupulo na svetlo, ki izgleda sedaj po okleščenju in ostrženju le kot senca bivšega, ki ga je bil izdelal dr. Behnen in ki je vsakega invalida zadovoljil ter je bil zgrajen na načelih, ki jih zastopajo invalidi sami. Vse po vojni nastale države so uredile invalidsko vprašanje in omogočile žrtvam svetovnega klanja skromno življenje, in hite že drugičkrat popravljati zakone, ki ne odgovarjajo sedanjemu času. Le v bogati Jugoslaviji ni najti na vladi človeka, ki bi se zmenil za trpine, ki so žrtvovali najdražje na svetu — zdravje — samo zato, da danes brez vsake pomoči in ozira ginevajo gladi in vijeje roke vpijejo: »Reši nas, o Gospod!« PP vlada dokazuje s svojim postopanjem v tem vprašanju, da nima niti trohice socialnega čuta in smisla, najmanj pa ga nimajo naši samostojni demokrati, dasi so nam ob volitvah tako širokoumno obetali zlate gradove.

stoletja nazaj, ponosne patricijske rodbine z imenitnimi tradicijami — kako bi tako iz roda v rod v enotno duševno konstitucijo strjeno meščanstvo moglo kdaj zatajiti svojo pravo slovensko čut? Politiški utegnejo imeti o današnjem Kranju različna mnenja, jaz sem si ga ogledal s psihološke strani in ga našel še ravno tako nepokvarjenega slovenskega srca kot ga je imel od nekaj. Genij Prešernov se dviga nad Kranjem.

Popoldne so me prijatelji z avtom popeljali malo tja čez na Koroško, gor na Jezerško, Kamniškim planinam za mogočni hrbet. Krasen, nepozaben izlet! Kakor čudolepe sanje ali čudolpen film je bežala mimo mojih zdivljenih oči vsa romantika soteske Kokre, slika za sliko, globeli, višave, svetlobe, sence, gozdovi, gradiči, cerkvice, potoki, snežniki, solnce, oblaki, vse barve vse barve... in oči so pile, pile, srce pa je vriskalo: Domovina, domovina!

In potem smo se ustavili tam zgoraj pri starodavnim furmanskim krčmi; hiša postavna ko kaka graščina, veža z visokimi, masivnimi okni, v pivnici ogromna peč, ogromne mize in dolge, široke klopi navkoli, na steni ena jelenja rogoviča, stara, črna, ko iz zidu izrasla, vse kmečko-domače, koroško, slovensko. Možakarji so sedeli notri, gorenjski tipi, naši ljudje, pili mošt, kadili pipe in slovensko besedo po koroško zavijali. Že dolgo nisem slišal naše koroške govornice, zato sem tem rajši poslušal njihov pomeneč.

O zadnjem jelenju je pravil eden, ki ga je l. 1875. ustrelil v jezerskih loviščih; in potem je prišel pogovor na visoke davke, ki dan-

Smrtna kosa med ameriškimi vojaki. V Newburgu je umrl 64 letni Fran Supan, doma iz St. Jerneja na Dolenskem. V Ameriko je prišel pred 35 leti. Vzgojil je 8 otrok.

Važno za reducirane državne uslužbenec. Kakor poroča »Novi Pravda« iz Belgrada, bodo vsi reduciranci in po starem upokojeni državni nameščenci, ki imajo 35 efektivnih službenih let t. j. z vojaškimi, a brez vojnih, ki so se vštela v pokojnino dvojno, sedaj prevedeni po novem zakonu. To se pravi, pristojna ministrstva jim bodo priznala pokojnine po novem zakonu. Vendar mora vsak posameznik za to vložiti prošnjo na pristojno ministrstvo.

Trgovanje z lesom. Lično izdelane »Obče in splošne usance za trgovanje z lesom« je založila Yougoslave Express Reclams Company, d. z o. z. v Ljubljani. Dobe se istotam. Cena 20 Din. Preprodajalci 20% popust.

Promenadni koncert na Viču priredi godbeni odsek žel. glasb. društva »Sloga« danes od 10. do 12. ure pred šolo. Prijatelji glasbe se vabijo.

Vlom v Stari cerkvi. Pred par dnevi je bilo vlomljeno v Stari cerkvi pri Kočevju v trgovino Alojzija Grimsa. Vlomilci so napravili dober plen. Posrečilo se jim je, da so odnesli za okroglo 12.000 Din raznega manufakturnega in špecerijskega blaga in pa 375 Din gotovine. Sumijo, da so izvršili ta vlom cigani, ki so se klatili par dni po okolici, po vlomu pa so nenadoma izginili.

O zdaj, o zdaj, pa nikdar več... Dan žrebanja, srečni dan, 25. junij 1925 se bliža! 50 tisoč, srečnih srečk Ljudskega doma v Št. Vidu nad Ljubljano je širom naše lepe domovine in 50 tisoč src na ta dan topleje bije. Sa jbo vendar prav ta dan srečnih neštevilno ljudi, kateri hrepenijo po sreči... Ta bo dobil vilo »Sreča«, o kateri je že toliko sanjal, oni konja z vozičkom, da se bo lahko peljal v nedeljo k maši; tretji lepo, dobro molzno kravo, da ne bo treba mleka iskati drugod; drug zopet krasno hišno opravo, kolo, šivalni stroj, obleko, vrečo moke, 50 kg sladkorja itd. itd. Srečka stane 10 dinarjev. Dal Bog, da bi dobil vsak vse, kar si želi! Samo še en mesec je čas za nakup srečk. Ako jih še kdo nima, naj se požuri; čas hiti in 25. junija je žrebanje. Poverjeniki dobijo 10 odstotno provizijo. Obrnite se tozadevno pismeno na Loterijski odsek v Št. Vidu nad Ljubljano, ali pa osebno na Ivanko Zakotnik istotam. V Ljubljani se dobijo srečke v Nabavni zadrugi Ljudskega doma, v Jugoslovanski knjigarni in v vseh večjih trafikah.

Hrastniški pralni prašek tako brzo pere, da gospodinja hvali ga čez vse mere. 1029

Marsiko je že pozabil, odkod izvira beseda »Pekatele«. P. k. t. t. so začelnice tvrdke »Prva kranjska tovarna testeninc«. Ako daš črkam vokalni priglasi, dobiš ime, ki ga je dala tovarna svojim izdelkom. 2744

Za rekonvalescente in oslabele Hočevarjeva Aromatična železnata tinktura po 20 Din steklenica. Izvrsten okus, ne kvari zob. Razpošilja od 3 steklenic naprej: Lekarnar Hočevar, Vrhnika. 3229

Krasne obleke za birmo in druge priporoča Krištofič -Bučar, Ljubljana.

Kopališče LIPIK

je otvorilo svojo sezijo. Uspešno zdravljenje, moderno urejeno - jako nizke cene. Popolni penzijiom vključno dobra oskrba, kopelji in stanovanje z vsemi taksami - stane v času glavne sezije za uradnike in druge upravičence do popusta Din 50.— do 90.—, a za vse ostale Din 60.— do 105.— dnevno. — Natančnejše informacije daje

UPRAVA KOPALIŠČA »LIPIK«.

danes vsakogar tako tlačijo. — Če jih tamkaj (v Avstriji) tudi tako navijajo? — Isti hudimani, je povedal mož, ki ima tudi onkraj meje posestvo in torej tudi z avstrijsko davkarijo opravka. — Pa se davki tam vsaj kaj poznajo? — Tisto pa. Dela se to in ono. Za ceste dobro skrbe... Pa vse je tam bolj v redu. — No ja, če veš, za kaj gre denar, potlej že rajši plačuješ... Če pa prav nikoder nič ne vidiš?... Človek s tostran meje je poškilil na nas, pljunil pod mizo in potem molče dalje premišljeval, kam pač izginjajo vsi ti veliki davki. Marama bo o tem še dolgo moral premišljevat.

Ej, sedeli smo prijatelji tam gori na Jezerškem veselo pri kupici vina, a naenkrat je padla beseda, težka, grenka... in bolesteresno smo si pogledali v oči in za hip vsi umolknili. Tam malo dalje že reže slovensko zemljo tuja meja! Reže naše srce... Nesreča, bratje, toda potrpiamo. Vse na svetu je samo prehodno, vse se obrača in tudi to se bo še obrnilo. Samo delajmo, delajmo složno in smotreno na učvrščenju slovenske zavesti med rojaki zunaj. Poleta ideje ne more zadržati nobena državna meja, in imejmo vedno pred očmi to, da politično izgubljeno je le začasno izgubljeno, nacionalno izgubljeno pa je za vedno izgubljeno. Glejmo, da nam tujina ne enega Slovenca več ne vzame!

Naslednjega dne mi je bilo dano doživeti toli interesanten, toli aktualen in tako vse-skoz zadovoljiv zaključek mojega kranjskega izleta. Dokončeval sem baš svojo jutranjo toaletno in vmes pogledaval skoz okno na živahno vrvenje doli na trgu — ponedeljek je v Kranju

Iz Ljubljane.

AKADEMIJA »BORBE«.

V soboto, 23. t. m. zvečer, se je zbralo naše katoliško akademsko dijaštvo, pa tudi njegovi prijatelji iz drugih krogov, na čelu jim naš vedno mladeniški g. knezoškof dr. A. Jeglič, na akademijo »Borbe« v Akademskem domu. Akademija je bila nekak čisto spontani izraz mladega katoliškega stremeljenja brez vsake oficijelnosti in prisiljenosti. Smeri in pota po poglobljenju in olepšanju življenja stremeče mladine je podal v kratkem nagovoru predsednik »Borbe«, Janko Jarc. Tako solo-točke, ki so se izvajale, kakor tudi deklamaciji dveh Werflovih himnov in orkestralni ter zborški del so bili uglaseni na eno in isto, v svojem jedru religiozno temo: posvečenje mladine Neizrekljivemu, da nas usposobi za svoje poslanstvo v svetu, ki kličče po preobrazenju. Krasen zaključek je tvorila himna borbe, koje besedilo je zložil Magajna, melodijo pa Ukmar. Himna je prava marseljeza po svojem borbenem tonu. Izredno je razveselil mladino s svojim prisrčnim nagovorom g. knezoškof, ki je pokazal, da je najmlajši med vsemi in da bije njegovo srce v nikdar zastajajočem ritmu z nami vred za neprestanim napredkom, vedno dalje, vedno dalje, vedno višje... Bil je lep večer, ki naj mu slede še lepši in bodrejši dnovi dela. Na mladih je ves nadaljnji razvoj in razmah katoliške misli, odkritje vseh njenih možnosti, izdejstvenje njenih tvornih sil v našem javnem življenju. — Aet.

Poročili se je večeraj, dne 23. maja v božjepotni cerkvi v Marjinem Celju na Gornjem Štajerskem gospod Karel Čeč, ravnatelj Jugoslov. tiskarne v Ljubljani, z gospodično Dragico Marker, iz ugledne belgrajske rodbine. Bilo srečno!

Glas. društvo »Ljubljanec«. Vse pevce in pevke vabim na nujen, zelo važen razgovor v ponedeljek točno ob 8. uri zvečer v društvene prostore. Radi posebne važnosti prisotnost strogo obvezna. — Podpredsednik.

Promenadni koncert muzike Dravske div. obl. v »Zvezdic« v nedeljo 24. t. m. ob 11. uri. Spored: 1. Brodil: Iz Niša in okolice. 2. Rossini: Overture k operi Viljem Tell. 3. Čajkovski: Velika fantazija iz opere Evgen Onegin. 4. Pahor: Suita slov. šaljivih in veselih pesmi.

Umrla je na Emonske cesti gospa Marija Zajec po dolgi mučni bolezni. N. v. m. p. Saje so se vnele večeraj popoldne na Domobranski cesti v hiši št. 7. Na lice mesta došla požarna bramba je preprečila nadaljno nevarnost. Pravijo, da je vzrok dimnikar.

Elektriko ponuja po Ljubljani znani triumvirat na magistratu. Na Mišičevi cesti, kjer sta stalno svetili dve svetilki, je pa že nad leden dni popolna tema. Prosimo, da bi se vsaj eden od treh ljubljanskih županov potrudil na to cesto in dal prižgati ti dve svetilki. Bomo prav hvaležni. — Prizadeti.

Neokusno šalo si je dovolil neznan ponočnjak na Medvedovi cesti. Snel je iznad vrat brivskega mojstra Karla Hesika dva brivska reklamna krožnika. Enega je odnesel, drugega pa so našli pokvarjenega v bližini. Mož ima okrog 200 Din škode.

EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana

Pašača Ljubljanske kreditne banke.

semanji dan — ko se izza sosednega vogala priguha tak-le fant od fare, po strani klobuk, v obraz lepo rdeč (od samega zdravja seveda) in zapoje v sveže pomladansko jutro:

Živio Žerjav,
ta je ta prav,
on se za našga kralja postav...

Kmečki možje okoli so se smejali, široko razkoračeni kraj svojih voz, in mu klicali: Bravo, Lipe. Le daj jo še. Fest jo daj. — In Lipe jo je spet zakročil tja čez trg, korajžno in na glas. Dva stražnika, prihajaje dol ven, sta se mu spoštljivo umaknila, kakor se to spodobi pred pevcem, pojočim o možu, ki se »za kralja postav«.

Pa sem se spomnil, kako smo nekdanj poredni študentje potegnili dunajske policaje. Ko smo ponoči tam na Ringu zapeli »Luna sije...« In so prihrameli kar trije policaji, da nas aretirajo. Pa smo se vstopili v kolo in odkrite glave in svečanih obrazov slovesno zapeli »Luna sije« — po melodiji cesarske himne. Na kar se je slavna policija strumno salutirajoč »potegnila nazaj«.

Da, da, znati je treba, — to mi je rekel v bosanskem vlaklu tudi tisti Radičevac za časa volitev, ko je policija povosod lovila Radijeve agitatorje, in je vprašan za legitimacijo smehljaje izvlekel iz žepa Pašičevo sliko, na kar se je mož postavil pri njem vladno oprostil, mene nesrečneža, opremljenega s skozin-skoz državotvornimi uradnimi »ispravnimi«, pa podvrget dolgotrajnemu in mukotrpnemu zaslišavanju...

Iz Štajerske.

ŽERJAVOVCI NA ŠTAJERSKEM

se pehajo na vse pretege, da bi zbrali po vseh župnijah v krajevne organizacije SDS ljudi, ki niso »klerikalci«. Od Sv. Trojice v Slov. goricah poročajo, da so na sestanku dne 21. maja vpisali v svojo krajevno organizacijo poleg zdravnika dr. Bruno Weizla še 5 prvih SDS arjev, 13 samostojnežev, 7 radičevcev, 1 socialnega demokrata ter 6 Nemcev. Ljudje se smejejo, ko jih pri polnih štetanih vina vpi-sujejo v Žerjavovo stranko.

Značilno za metode SDS je dejstvo, da njeni govorniki valijo krivdo za zvišane davke in nova bremena, ki jih je vpeljal režim z novimi dvanaštinami, na »klerikalce«. Dr. Pivko je 21. marca 1925 brez vsakega pridržka glasoval za nove davke, a govorniki Žerjavove stranke trdijo, da so te davke zakrivilji naši poslanci, ki so glasovali in govorili proti novemu obdavičenju!

Na občnem zboru Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, ki je bil 20. in 21. maja v Rogški Slatini, so znani eksponenti Žerjavovstva med trgovci, ki so odkvisni od milosti Slavenske banke, naredili neokusno reklamo za g. Mohoriča. Neodvisni trgovci in mali industrijci pa predobro vedo, da sedanjih težkih finančnih razmer in strašnih davkov nihče drugi ni kriv, kakor tisti, ki s pomočjo centralizma nalagajo ravno trgovcem, obrtnikom in industrijcem mesec za mesecem nova bremena. Zato ne bodo sedli na limance, katere jim stavlja SDS ob vsaki priliki, kakor n. pr. tudi v Rogški Slatini. SDS je pri nas kakor povsod kompromitirana do mozga in na poštene in solidne elemente ne more računati.

IZ MARIBORA.

Mariborčani imate prav ugodno zvezo za izlet v Jarenino! Ob 13.10 gre vlak iz Maribora in pride ob 21. nazaj! Na svidenje!

Pogreb s. Norberte May v Mariboru se je vršil v petek, 22. t. m. ob veliki udeležbi vseh gojenk na zavodih šolskih sester, sorodnikov in bivših učenk umrle sestre, ki so prihitele od blizu in daleč na pogreb svoje ljubljene učiteljice. Ob grobu so ji zapele učiteljske žalostinke »Vigred se povrne«, poslovil pa se je v imenu učiteljskega zbora od rajne gospod katehet Hrastelj v ganljivem nagovoru. Šolski zavod šolskih sester izrekla prav iskreno zahvalo g. stolnemu župniku Moravcu, ki je v odil spreved, g. šefu prosvetnega oddelka v Mariboru, dr. Poljancu, vsem učiteljicam in drugim udeleženkam, da so spremile pokojno na zadnjem potu.

»Slovenec« od srede je bil v Mariboru v kratkem času razprodan, tako da ga ni bilo mogoče dobiti v trafikah. Vsak ga je hotel dobiti radi posmrtnice o tukajšnjem rojaku dr. Zolgerju — in priloge s stanovanjskim zakonom.

Letošnje birmo v četrtlet se je udeležilo 1025 otrok, nekoliko manj kakor druga leta. Birma je bila tudi na prostem med stolno cerkvijo in parkom. Med birmanci je bilo tudi par starejših oseb, ki so nedavno pristopile v kat. cerkev. Netaknost delavcev-zidarjev, ki so na ta veliki praznik opravljali na sosednjem poštnem poslopju in baš med birmovanjem najbolj razbijali, je vredna vse obsojbe. Ne vemo, ali so to delo opravljali sami od sebe ali po ukazu sta višjih.

Nova službena pragmatika za mestne nastavnice stopi v veljavo dne 1. junija 1925. Tega dne se spremenijo tudi uradne ure na magistratu. Uradne ure bodo razdeljene sledeče: od 8. do 12. ure predpoldne in od 3. do 6. ure popoldne.

Boris Popov v mariborski operi v vlogi očeta Germonta v Verdijevi »Traviati« je v četrtlet dosegel višek kot pevec in igralec. Po drugem dejanju je bil ponovno klican pred zastor, ker ga občinstvo naravnost entuziastično aklamiralo. Za mariborsko gledališče je bil to dogodek posebne vrste. Gledališče je bilo dobro zasedeno. Vsak obiskovalec Mariborčan je odšel z željo, da nas g. Boris Popov kmalu in večkrat poseti in sicer v pomembnejši vlogi, kar prosimo, da poskrbi i gledališka uprava.

Štrokova zveza, skupina Maribor, ima svoj občni zbor dne 24. maja.

Slikarski mojster, ki je za približno 80.000 Din prevzel l. 1924 pleskanje in slikanje uradnega poslopja velikega županstva (okrajnega glavarstva) v Mariboru še ni prejel pogojene svote. Igrišče lawn-tennis pa je že — plačano.

Kavarno »Promenada« v Mariboru je prevzel Slovenec g. Slavec. Dosedanji najemnik g. Matz odide v N. Avstrijo.

Nova pošiljka srajc

prav lepi vzorci, cene izdatno znižane, je dospela. Priporoča se vsem

DRAGO SCHWAB — Ljubljana

IZ CELJA.

Katol. prosvetnemu društvu v Celju je naklonila Ljudska posojilnica v Celju 2000 dinarjev, kateri znesek se bo uporabil za nabavo knjig za društveno knjižnico. Bodi ji na tem mestu izrečena prisrčna zahvala. Da bi našla naša knjižnica enako podporo in razumevanje kot je bila deležna pri Ljudski posojilnici, tudi pri drugih denarnih zavodih. Lo

Prosveta.

Glasba.

Koncert Bravničar-Kogoj. Jutri, v ponedeljek 25. t. m. ob osmih zvečer se vrši v dvorani »Filharmonične družbe« koncert Bravničar-Kogoj, katerega smo našim bralcem napovedali. Na koncertu sodelujejo naše najboljše moči kakor so g. Vilma Thierry, g. Pavla Lovše, ter gg. Cvejič, Balatka, Svetel, Jeraj. Igrajo se najzanimivejše skladbe mlade generacije, skladbe za petje in klavir, za klavir štiriročno, za violino in klavir itd. Opozarjamo občinstvo na to privedite, ki edina v celi sezoni podaja sliko o napredovanju slovenske glasbe. Slišali smo hrvaško in srbsko muziko, imeli smo več ruskih večerov, Hindemitovce itd., zato je prav umestno, da se informiramo tudi o naši muziki.

Na to privedite občinstvo posebno opozarjamo, v misli, da dajmo našim komponistom nekoliko spodbude, da jim ne bo treba misliti, da delajo za občinstvo, katerega ni. Pokazimo, da se zanje zanimamo.

Vse one, ki so se odločili, da posetijo cerkveni koncerti »Blagie«, opozarjamo, da je isti preložen na poznejši čas in da se ta teden vrši le Bravničar-Kogojev koncert.

Cerkveni koncert Glasbene Matice v Ljubljani, na katerem se bode ponovil Cesar Franckov oratorij »Blagie«, se vrši v petek dne 5. junija 1925 v ljubljanski frančiškanski cerkvi. Vstopnice v Matični knjigarni, cene znižane.

Slikarstvo.

Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu (Dolinar, Kos, Dobrovič Petar in Dobrovič Nikola) je odprta dnevno od 9.—1. in od 1.—1/2. Posetnike opozarjamo na permanentne vstopnice po 20 Din, s katerimi poljubno obiskujejo razstavo; dijaki v skupinah imajo znižano vstopnino. Katalog brez reprodukcij se lahko zamenja pri blagajni za ilustriranega s 16 slikami v katerih so zastopani vsi štirje razstavljalci. — Narodna galerija.

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 24. maja: KAMELA SKOZI UHO ŠIVANKE. — Izven.
Ponedeljek, 25. maja: POHUŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. — Red F.
Torek, 26. maja: Zaprt.
Sreda, 27. maja: NARODNI POSLANEC. — Red A.
Četrtek, 28. maja: LIZISTRATA. — Red D.
Petek, 29. maja: Zaprt.
Sobota, 30. maja: POHUŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. — Red C.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Nedelja, 24. maja: Ob 20. uri: NETOPIR. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.
Ponedeljek, 25. maja: Zaprt.
Torek, 26. maja: GLUMAČI. CVETICE MALE IDE. — Red E.
Sreda, 27. maja: CARMEN. — Red C.
Četrtek, 28. maja: Zaprt. (Generalna.)
Petek, 29. maja: BRIVEC BAGDADSKI, premijera. — Red B.
Sobota, 30. maja: Zaprt.
Nedelja, 31. maja: BRIVEC BAGDADSKI. — Izven.
Ponedeljek, 1. junija: V VODNJARU. CVETICE MALE IDE. — Izven.

GOSTOVANJE HUDOŽESTVENIKOV.

Skupina gospe Germanove je nastopila s tremi komadi na ljubljanskem odru, katerih vsaki predstavlja svoj literarni in igralski svet. Gorkega »Na dnus«, realističen obraz iz nasičenega ozračja predrevolucijske dobe nam je zapustil temen in težak utis. Pred leti so ga igrali Rusi v drugačni zasedbi, efektnejše in bolj bohemsko. Sedaj je bila uprizoritev manj lahkotna, zato pa je z ozirom na novo zasedbo Luke postala uprav preroška za dobo, ki jo je svet doživel v zadnjih letih. G. Pavlov je podal romarja Luko dokaj rafinirano, vzel mu je lahkotno naivnost in vernost ruskega kmeta ter ustvaril tip, ki za svojimi preprostimi besedami skriva težka življenjska spoznanja. Zastoj bi se človek odločeval za pravilnost tega ali onega pojmovanja; dovolj je, da je g. Pavlov zgradil motiviran in dosleden tip, ki je do dobrega opravičil ugibanje o njegovi osebi, ki se vrši v prenočišču po Lukinem odhodu. Dal je vsem slutiti, da je tudi v njegovi notranosti besnela razdvojenost in morda še besni. Vasiliso je igrala g. Adamej-tis temperamentno, a manj elementarno — demonično, kot njena predhodnica. Barona pa je bilo po odhodu Kačalova težko nadomestiti. Dasi je bilo podajanje drame v slogu enako nekdanji predstavi, je vendar dobila predstava drugačno, težjo barvo, ki je vse gledalce napolnila s temno slutnjo. Tako so interpreti dali avtorjevemu delu oni okvir, ki ga je šele poznejši čas dogradil.

Drugi večer je šla Gogoljeva »Ženitevčez oder. Svet meščanstva, sestavljen iz množice s svojimi zadevicami močno zaposlenih tipov, smešen v svoji malenkosti, grotesken v svojem ravnanju. In v tem lahkem ozračju zavzemi žalostna oblomovščina; neodločni dvorni svetnik Podkoljesin, ki se da vse do zaroke voditi svojemu robustnemu prijatelju, se omaja in uide pri oknu svoji usodi. Keketiranje z ženitvijo je na ta način tragično končano in nevestina ljubezen, ki ni bila na programu,

loči grenke solze razočaranja. Hudožestveniki so uprizorili komedijo v časovni obleki. Kostim in maska sta bila na višku vernosti, pa vendar nikak historičen posnetek. Režija in dejanja posameznih igralcev so prinesla tako življenje v odersko sliko, da je delo zaživel v najkrasnejši resnici pred nami. Komika vseh barv do klasične groteske, pomešana s čudovitimi karakternimi izvajanja in igralskimi možnostmi je ustvarila zaključeno celoto izredne višine. Predstava je bila naštudirana do najmanjših detajlov, ki so nosili enotno in jasno linijo. Tako je vladal na odru ves večer duh komedije brez primise in ustvarjal ono čudovito razpoloženje, ki koleba med bučnim smehom in resno refleksijo. Podkoljesino je igral g. Pavlov s filozofskim pojmovanjem tega dobrega, premehekga moža. Njegova igra je bila zanimiva in stopnjevana do neslutnih višin, tvorila pa je harmonično celoto z izvajanja ostalih igralcev in igralk. Vse ostale moške in še prav posebno ženske figure so bile vsaka zase izklesan tip, skrbno uvrščen v skupino. Večer je zapustil najgloblje občudovanje za realistično igranje Hudožestvenikov.

Zadnji večer so uprizorili Euripidovo »Medeje« v režiji gospe Germanove. Tu so Rusi posegli daleč nazaj v grški svet in podali tragedijo polno težkih barv, strasti in muke. Eno-stavna scena je označala na levi vhod v palačo, na desni stopnjice, ozadje pa je nekako anahronistično simboliziralo duh dejanja. Režija je varovala iz nature tragedije izvirajoči patos dejanja in govora, srečno pa je odpravila današnjemu času nepojmljive uredbe klasičnega gledališča. Reforma je veljala v prvi vrsti zboru, ki je bil razdeljen v male skupine, ki so se svobodno uvrščale v odersko sliko in spreminjale po razpletljajih tragedije svojo konfiguracijo. Tako je prevzel ženski zbor nekako vlogo gledalk, ki kot odmev glasno sočustvujejo z junaki in dejanjem. Uprizoritev se je v sliki točno orijentirala na grški upodablja-joči umetnosti. Kostumi iz finega blaga so zaživel v pravilnih gubah pod kretnjami igralcev, ki so v vsakem posebnem postopku oživel naš spomin na kiparsko delo ali sliko z vaze. Nebroj skupin in posameznih figur je moralo služiti igralcem v studij; in zopet je treba naglasiti, da rezultat ni bil šablonski posnetek, temveč nova ustvaritev starega sveta. Tragedija se je na koturna slova gibala v brežtrajni tragične usode človeštva. Nikjer ni preerealističen detajl motil resnice dogajanja, one vzvišene resničnosti, ki je delo starega klasika približala našim občutkom in nas porazila s svojo bližino. Ritma govora in kretanja se je dobro prilagajala gošba, ki je podprla življenje besede. Le izvajanje je bilo premalo obzirno. Zaključene resnosti dovršene skupine igralcev ni mogla podpreti preproston simbolika ozadja, ki je bilo posebno, ko predstavlja nebeško prikazen, prav odveč. Občutili smo to last tujo primes, ki je kazala z vso strogostjo izvedeno prestavo. Medejo je igrala ga. Germanova z demonsko silo prikazni in glasu. Na široko je podajala svoja stopnjevanja, bila je strasna in ljubezni in sovrštvu, zasleplena v doslednosti. Glasovno mogočna je bila dojilja, dočil je bil Jazon srečnejši kot figura. Vsem igralcem pa je treba priznati, da so z inteligentno discipliniranostjo in krasnim sodelovanjem pomagali uresničiti novo oživljene klasične tragedije.

Skupina ge. Germanove, ki se po ljubljanskih predstavah razide, je priredila v četrtek v drami recitacijski večer v slovo. Bil je slabo obiskan. Vzrokov ni treba iskati, kajti, če se publika ne pride posloviti od govornikov, katerim se ima zahvaliti za tri užitka polne večere, se na vsak način ne-taktnost še vse premil izraz. In tudi uprava ni pozdravila ne prihoda, ne odhoda skupine. Prijazni in obzirni to pot res nismo bili. — Večer so izpolnile pevke točke Sevastjanova, recitacije Masalitina, Viruhova, Bakčejeva, Križanovske in Komisarova. G. Pavlov nam je poklonil nastop, ki bo ostal vsem gledalcem v trajnem spominu.

Zaključujem kratko poročilo o predstavah Hudožestvenikov, ki so nam nudile obilen sad globokega umetniškega dela; potrdile so znova načelo umetniškega merila, ki edino more koristiti zgradbi umetnosti. M.

Do cilja

prideš prej in lažje, ako si zdrav in vesel. Zdravje in dobro voljo si ohraniš, ako imaš vedno pri sebi »TORO« prsne karamelo, ki s svojim prijetnim okusom in zdravilnimi snovmi iz 5 slovitihih zelišč, kaj dobro učinkujejo na prebavo, proti prehlajenju ter njega posledicah. Dobite jih pri vsakom trgovcu za 3 dinarje.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

VRIZORITEV »HAMLETA« NA MARI BORSKEM ODRU.

Ravnatelj mariborske drame gospod Valo Bratina je storil prav, da si je izbral v proslavo dvajsetletnice svojega umetniškega delovanja »Hamleta« in seznanil mariborsko občinstvo s tem venolepim delom giganta Shakespeara. Tudi ako bi ne mogel dvigniti cele predstave veliko nad povprečnost ali če bi stala celo pod to mero, vseeno bi mu bili hvaležni, ker bi nam podal vsaj odsev, nam vili vsaj malo pojma o veličini in globini enega največjih mejnikov človeštva. Tembojji veno ceniti njegov trud, njegovo ogromno delo sedaj, ko je že šel Hamlet prvič mimo nas in zapustil v vseh prisotnih najboljši vtis.

Vprizoritev »Hamleta« na mariborskem odru je bila nad vse skrbna in bi ne bila v nečast tudi večjemu odru. Največ je pač pripomogla k harmoničnemu vtisu, katerega je odnesel gledalec s seboj, okusna in slikovita inscenacija. V tem oziru od g. Bratine razvajeni Mariborčani smo tudi topot vedno znova strmeli in gledali.

Jubilat g. Bratina je v vlogi »Hamleta« zopet dokazal svoj velik talent in svojo umetniško nprav. Kljub temu, da leži težišče njegove umetnosti pravzaprav v vsvarjanju kmečkih grč, malomeščanskih korenin in drugih originalnih tipov, je vendar podal tudi s kraljevičem Hamletom dostojno, zaokroženo kreacijo, dobro premišljeno in dovolj plastično izraženo figuro. V nekaterih mestih, kakor n. pr. v monologu »Biti ali ne biti«, se je dvignil celo nad najsmelejšje pričakovanje.

G. Škerl se je presenetljivo dobro vživel v kralja Klavdija in postavil dobro premišljen tip hladnokrvnega zločinca na oder, osvetlil pa tudi par blažjih črt njegovega značaja. Posebno priznanje mu gre za molitveno sceno. Strah in obup kralja pred svojim koncem, ko premišljuje, kako naj pojasni skorajšnjo smrt kraljice, Hamleta in Laerta, bi pa lahko bolj izrazil.

Na vlogi Polonija sedijo že od Shakespearjevih časov sem komiki in tudi ako je prevzame karakterni igralce, jo igra vendar komično. G. Kovič je Polonija pač zgrešil, njegovo pretkanost, dobroto, originalnost, popustljivost v brezpomembnih stvareh je zavlekel na komično plat in niti v lepi sceni z Laertom se ni mogel dvigniti.

Laertes je diametralno nasprotje Hamleta. Blesteč kavalir, izboren govornik, sijajna znanost v skladu z bogato, toda preveč umstveno razvito notranjostjo, vse to je bil gosp. Zeleznik. V momentih, ko govori srce, ni bil prepričevalen, njegova boleat za očetom in sestiro nas je pustila hladne.

V Ofeliji je ustvaril pesnik pač nehoté popolno, fino sliko šloveske duše z vsemi odtenki, vsemi navideznimi inkonkvencencami. Vprav vsled tega se pač bojiyo vse resnične umetnice vseh dežel te vloge. Gdč. Kralj je Ofelijo vestno preštudirala in plastično podala razne strani njenega značaja, strnjene v ubrano celoto ter prikazala fino sliko nežne dekliske duše. Presenetljivo umevanje klasičnega duha je pokazala v diskretno in profinjeno odigrani sceni blaznosti.

Gospa Bukšek je nanizala s svojo kraljico Gertrudo zopet skrbno izdelano, dobro premišljeno vlogo v svoj repertoar.

Izmed ostalih, brez izjeme zadovoljujočih vlog naj omenim še Horatia g. Groma in igralca g. Pirnufa, kateri je pokazal v pripovedovanju o usodi Hekube nesopen talent.

Vtis igre je bil enoten, miren, za kar gre pač hvala skrbni režiji. Seveda ne trdim, da ni bilo nobene negotovosti, nobene motnje v režiji, saj »kjer svetloba, tam senca«. Občutnega motenja pa te malenkosti niso povzročale. V gledališki sceni je bilo plasiranje oseb precej nerodno, gledalec ni videl ne igre v igri, ne kraljeve mimike pri tej. Tudi obzajuem, da je izostala pantomina, katera bi bila v lažje razumevanje skoraj neobhodno potrebna.

Zamenjave rapirjev ni menda nobeden gledalec prav doumel in ta že od Shakespeara medlo in nerazumljivo opisana scena je bila najslabša točka cele igre. Lahko bi se je bolj plastično izdelalo, tu bi se lahko uveljavilo subjektivno mnenje režiserja, kako se je to zgodilo, ali je eden prej izvršil manever ali oba istočasno ali kako? Tudi je tej sceni, ravno tako kakor sceni na Ofelijinem grobu manjkalo elana, razburjenosti. Boj v grobu je bil preveč mirnodušno stopicanje in prijemanje, nerazumljivo nam je bilo, zakaj so se na odru bali, da bi si ta dva objemajoča moža storila kaj zalega. — Pa kakor rečeno, so bile to malenkosti, katere niso kvarile harmoničnega, ugodnega vtisa.

Gledališče je bilo do treh četrtin napolnjeno, zbrana publika je dokazala z obilnim ploskanjem in klicanjem pred zastor, da ve ceniti trud jubilarja g. Bratine. V tem pritrjevanju je bila tudi jasno izražena želja in prošnja, da bi naj g. Bratina vršil svoje umetniško delo tudi v bodoče po svoji umetniški vesti, brez ozirov na desno in levo. M. S.

Jutri KONCERT

Bravničar — Kogoj.

V FILHARMONIJI OB 20. URL

duh in misel, ki jo ustvarja dobra knjiga, gra- di bodočnost.

Polkovna slava 39. pošpolka v Celju. V petriek, 28. t. m., slavi 39. pošpolk v spomin navzveja vasi Črne l. 1919 za časa bojev za Korosko, svojo slavo. Služba božja in sekanje kolača se vrši na Glaziji. Popoldne se vrše istotam razne vojaške vežbe, lahka atletika in nogometna tekma.

Opera v mestnem gledališču. V torek, 26. t. m. gostuje mariborska opera v celjskem mestnem gledališču z Verdijevo opero »Traviata« s sodelovanjem celokupnega orkestra mariborske vojaške godbe pod vodstvom ravnatelja opere g. A. Mitrovića. Vstopnice se lahko dobe v predprodaji pri tvrdki Goričar & Leskovek.

IZ PTUJA.

Predavanje v Čitalnici. V soboto dne 23. maja je predaval gimn. ravnatelj dr. Komljanec v Narodnem domu o svojem potovanju v Skoplje in na Kosovo polje ob priliki letošnjega proforskega kongresa. Predavanje je bilo prepleteno z zgodovinskimi in političnimi reminiscencami ter je splošno ugajalo. Le žal, da je bila udeležba pičla.

Okrajna dekliška akademija se je vršila dne 21. maja v Društvenem domu. Predpoldne je v minoritski cerkvi govoril gvardijan kapucinov g. p. Lacko Hazemali. Na shodu samem je govoril poslanec Vesjenjak. Akademija je obsegala petje, deklamacije, dramatične slike s petjem, slavnostni govor, šaliv prizor in točko »Slovenska dekleta in mati Slovenijae«, v kateri so nastopila dekleta v različnih slovenskih narodnih nošah. Akademija, ki je izvenela v geslu: nazaj k družini, k domačnosti, k ljubezni, k rodni grudi, je izvrstno uspela.

Tamburaši iz Frama so napravili na praznik 21. maja izlet v Ptuj ter priredili v Zabjaku v gostilni g. Ivana Brentiča koncert, ki je bil dobro obiskan.

Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptuj je imelo na praznik 21. maja občni zbor pri Bračiču. Predaval je gimn. ravnatelj dr. Komljanec. Za predsednika je bil izvoljen g. župan Rašl v Rogoznici.

Nova trgovina, v Blankejevi hiši je otvorila manufakturno trgovino in oblačilnico g. Kočvar.

Za župana v občini Ščavnica v Slov. goricah je bil izvoljen naš somišljenik g. Andr. Žižek.

Temeljni kamen za Društveni dom pri Sv. Ani v Slov. goricah bodo položili prihodnje dni. Novi društveni dom bo stal na vabljem hribčku Slov. goric blizu državne meje. Prostor so darovale gospodične Poš. Domači župnik č. g. Letonja je daroval kot temeljni kamen 5000 Din.

Sadja bo letos na Stajerskem malo. Izjemo menda dela Posavje, kjer so jablane nastavile precej sadu. V Slov. goricah bo je-bolk zelo malo, ravnotako hrušk; sliv in ore-bov bo precej. Vinska trta pa je nastavila izredno bogat plod. Peronospora še že močno pojavlja.

Pokrajnska zveza jugoslovanskih vinaradnikov za Slovenijo zboruje v soboto dne 27. junija v Mariboru. Na dnevnem redu je: izdajanje strokovnega lista in določitev stališča napram osnutku novega vinskega zakona.

Stekel pes je obgrizel v Kamnici pri Mariboru več oseb, katere so poslali v Pasteurjev zavod.

Kolesa J. Gorec

Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi!

iz Primorske.

Sklepi komisije za upravo furlanske pokrajine. Komisija za izredno upravo furlanske pokrajine v Vidmu je na svoji zadnji seji med drugim dovolila 530.000 lir za obnovo in razširjenje deželne gluhošumnice v Gorici. Daje je dovolila 30.000 lir za načrte o izboljšanju planinskih pašnikov v tolimskem, kobariškem, bovškem, triškem, idrijskem in vti-pavskem okraju in 25.000 lir za najboljše načrte o kmetijskih gospodarskih poslopih. Komisija je obljubila tudi podporo za zgradbo mostu čez Sočo pri Avčah.

Nova ladja. Te dni so v tržaški ladjedel-nici spustili v morje novi parnik »Fanny Brunner«, last paroplovne družbe Tripco-vich. Ta je tekom letošnjega leta že četrti novi parnik te družbe. Dolg je 88 m, širok 12 m, stroji morejo razviti 1600 konjskih sil, prostor za tovore obsega okroglo 9000 m³.

Ljudska vrtna kolonija v Trstu. Tržaški občinski svet je v svoji seji dne 22. t. m. skle-pil, da v proslavo kraljeve 25letnice položi temelj akciji za zgradbo ljudske vrtno naselbi-ve v Rocolu. V ta namen daruje tamkajšnji občinski svet v izmeri 18.500 m² sveta in v vrednosti 390.000 lir. Razen tega zgradi mesto vse potrebne prometne zveze ter vodovodne in električne naprave. Za zgradbo hiš se bo-jo zbirali prispevki med občani. Zaenkrat zgrade 100 hiš z vrtovi.

Poizvedovanja.

Manjša vsota denarja je najdenega. Kdor jo izžubil, to dobi: Krakovska ulica št. 20, 1. nadst.

Iz širnega sveta.

Na severnem tečaju.

Newyork, 23. maja. (Izv.) Tukajšnji listi objavljajo senzacionalno vest, da je znani raziskovalec polarnih krajev Amundsen z letalom dosegel severni tečaj.

Roald Amundsen je 14. decembra l. 1911. dosegel južni tečaj zemlje. Svojo srečo je kasneje poskušal tudi na severnem tečaju, pa se mu zaradi tehničnih ovir ni posrečilo, kakor so tudi polarne ekspedicije Pearyja, Nansena in še mnogih drugih znanstvenikov rodile sicer lepe znanstvene uspehe, toda končnega cilja, severnega tečaja, ni nihče dosegel. Pred leti je sicer neki Cooke z veliko reklamo poročal, da je prišel na severni tečaj, stvar pa se je kmalu izkazala kot velikanska sleparija.

Z zrakoplovom je poskušal doseči severni tečaj Andréé leta 1897. Andréé pa je ponorel, ker zrakoplov ni bil tehnično tako popoln, da bi se dalo računati na varnost in na uspeh. Oboje je omogočila šele moderna letalska tehnika.

Amundsen se je pripravil za let na severni tečaj že mnogo let. Sredstva je nabral deloma sam, nekaj mu je dal njegov prijatelj Ellsworth, ki je letel z Amundsenom v drugem letalu, drugo pa je dala norveška vlada in norveški letalski klub.

Letala so iz kovine in lete z brzino 150 kilometrov na uro. Oprema je narejena nalašč za polarne kraje. Letala imajo po dva motorja, neodvina drug od drugega. Aparati tehtajo po 3200 kg tovora. Da voda in olje ne zmrzneta, imajo aparati posebne kurilne priprave za ogrevanje olja in vode.

Amundsen je konstruiral tudi posebne vrste solnčni kompas, ker je zaradi bližine magnetnega pola navadni magnetni kompas nezanesljiv.

Za ugotovitev vremenskih razmer so napravili na ladji »Fram«, s katero se je pripeljal Amundsen na izhodišče svojega poleta, posebno vremensko opazovalnico, ki je bila v stalni zvezi z vsemi vremenskimi opazovalnicami. Stalno opazovanje vremena je omogočilo določiti ugoden trenutek za nedeljski polet.

Amundsenovo podjetje ni samo prazna učenjaška kaprica, ampak ima tudi ogromen praktičen pomen, ker pelje preko severnega tečaja najkrajša pot od severne Amerike v severno Azijo.

Kingsburg, 23. maja. (Izv.) Obe letali, ki sta odleteli v kratkem presledku drugo za drugim, imate za 30 dni živča s seboj, če bi bilo treba nastopiti pot nazaj peš. Obe ladji, na katerih se je pripeljala ekspedicija na Spitzbergo, sta odpluli proti severu.

Letala imajo s seboj bencina za 2200 km dolgo pot. Amundsen namerava pristati na Alaski.

Oslo, 23. maja. (Izv.) O Amundseni ni nobenih radio-poročil. Splošno pa se upa, da se bo srečno vrnil, ker so vremenski pogoji zelo ugodni. Razna poročila sicer zelo ugodno govore o Amundsenovem potovanju, da je pripeljal na severni tečaj, da je nastopil pot nazaj proti Kingsbairu itd., vendar pa so te vesti za enkrat samo ugibanja listov.

V četrtek popoldne ob treh sta odletela na prvem letalu Amundsen, na drugem Ellsworth, in spremljevalci. Razdalja od Spitsbergov do tečaja znaša okoli 1100 km, letali sta po poročilih leteli z brzino 160 km na uro, st abili torej v približno sedmih urah na severnem tečaju.

Ko je okoli leta 350. pred Kristusovim rojstvom Grk Pytheas plul iz Marseille-a gor proti severu, je pisal o bajni deželi Thule in o žudnih njenih prebivalcih. Za njim so pisali arabski geografi, Adam iz Bremana, odkritja njegova so izpopolnjevali norveški Vikingi, nehoti in nevede. Prišli so novi časi. Hans Egede je odšel proti Grenlandiji, Baffin in Davis za njim, Hudson je odkrival otočja in dežele na severu, iskal je severozahodno pasažo. Severozahodna pasaža, okoli Azije, je bila pa cilj Willsborougha in Barentsa; nista uspela, a pričeli so se stiki med Anglijo in deželo Moskovitov. Prišel je najnovejši čas. Jamesu Robu sledimo na njegovih drznih ekspedicijah, stopil je na severni magnetni tečaj; Franklin je bil nesrečen, igrala se je pretresljiva polarna tragedija; pozneje druga tragedija, De Longova, nihče ni prišel nazaj. Pa pridejo drugi možje, drzni so, neustrašeni, beremo imena Amundsen, Nansen, Andréé, Peary, na sever hitijo, rešiti počejo še nerešene polarne uganke. Amundsenu se posreči severozahodna pasaža, v letih 1903. do 1907., pred njim že je v letih 1878/79 rešil Nordenskjöld vprašanje severozahodne pasaže; Nansen prejadra v letih 1893—1896 severno Ledeno morje in se približa tečaju do 86° 4'; še malo dalj pridejo Italijani, a na tečaj stopi šele Amerikanec Peary leta 1909. S namni in psi ter Eskimi je prišel tja, v znanstvenem oziru nam pa ni povedal nič posebno novega.

Svet na južnem tečaju je čisto drugačen kakor svet na severnem; na jugu trdna celina, na severu premikajoč se led. Samo za del med tečajem in Kanado ter Alasko še ne vemo, kakšen je. Na južni tečaj stopi koncem

decembra 1911 Amundsen, mesec dni za njim nesrečni Scott. In ta Amundsen, ki je bil šel na ladji Gjøa okoli Amerike in je kot drugi Evropejec stal na severnem magnetnem tečaju, ki je bil odkril južni tečaj, ta Amundsen je hotel tudi na severni tečaj, izpopolniti je hotel Pearyjevo odkritje. In sicer je hotel tja z najmodernejšim pomočkom, z aeroplanom. Ze leta 1897. je z zračno ladjo odplul od Spitsbergov proti severu Šved Andreé na svojo usodno zadnjo pot, deset let nato je Amerikanec Wellman poskus ponovil, grof Zeppelin je hotel gor, Parseval tudi in Nansen tudi. Pa še drugi. »Slovenec« je že obširno pisal o tem. S svojim četrtkovim poltom je Amundsen vsem tekmeccm ušel in je najbrž zasadil norveško zastavo na skrajni severni točki naše zemlje. Zadnja poročila pravijo, da gre že nazaj.

Pred odhodom je rekel, da se bodo spustili na tla, ko bodo preračunali, da so nad tečajem. Če točka ne bo prava, bodo šli do tečaja s smučmi. Tudi južni tečaj je bil Amundsen s smučmi obkrožil. Če pa ne bodo mogli pristati — je rekel —, bodo vrgli norveško zastavo ven in se bodo vrnili. Uspehe bi imeli tudi v tem slučaju, saj se z višine 300 m že lahko pregleda krog z 200 km v premeru. Vsak aeroplan ima dva motorja; če se eden pokvari, leti lahko z drugim. Težko sta bila aeroplana obložena, samo živča je bilo na njih za 30 dni, a sta se vendar srečno in gladko dvignila. Za slučaj, da se pokvarita, so imeli s seboj vse potrebno za povratek po vodi in po ledu. Poročila zadnjih dni so govorila o krasnem vremenu ter o visokem zračnem pritisku nad tečajem; zato so odšli, proti pričakovanju. Ladji »Fram« in »Hobby« gresta za aeroplanoma in jima bosta šli do skrajne točke naproti, dokler bo led pripustil. Letali sta leteli v razdalji 100 m drugo od drugega v višini 500 do 700 m, za povratek je bila pa določena višina 2000 m; bencina in olja sta imeli s seboj za 2600 km dolgo pot. Amundsen je rekel, naj poročajo o poletu šele po odhodu, in se je tudi tako zgodilo. O času povratka ni mogel ničesar reči. Je toliko okolnosti, da je res težko kaj reči.

Praznovanje 34-letnice Leonove enciklike o socialnem vprašanju v Italiji.

Letošnjo 34-letnico, odkar je bil Leon XIII. izdal svojo znamenito encikliko o socialnem vprašanju — »Rerum Novarum«, so praznovali poleg vseh drugih katol. strank s krščansko-socialnim programom posebno slovensko italijanski krščanski socialci. S tem so dali poudarek svoji zahtevi po obnovi političnih in združevalnih svobodčin v Italiji, brez katerih je vsaka rešitev socialnega vprašanja nemogoča, kar je tako jasno in brezpogojno izrazil veliki Leon XIII. v raznih svojih enciklikah, posebno pa v svoji gori navedeni Magna Carta krščanske demokracije. Spominjske prireditve je uvedel »socialni teden« v Rimu, za katerega je dal pobudo »Katoliški vseučiliški krožek«. Na njem so predavali don Giulio De Rossi, dr. Vermeesch S. I. in p. Bruccoleri — vse sami vneti in zvesti krščanski demokrati in globoki katoliški sociologi. — Italijanska delavska zveza (Confederazione Italiana dei Lavoratori) je izdala povodom obletnice lep manifest. V njem ugotavlja, da je zadržana ureditev države, kakor se sedaj pripravlja v Italiji — dasi seveda v nepopolni obliki — zamisel krščansko-socialne šole. Ta reforma pa bo šele tedaj učinkovala in življenja zmožna, ako se bo prilagodila naravnemu razvoju narodnega življenja in izvršila iskreno, brez vseh postranskih ciljev. (V mislih ima manifest ustavne reforme, ki jih pripravlja fašizem, posebno preobnovo parlamentarnega zastopstva, ki naj bo poslej sestavljeno do polovice iz zastopnikov strokovnih korporacij.)

Kako je dr. Kramar ušel smrti.

V »Nar. Listyh« pripoveduje dr. Kramar svoje doživljaje za časa svetovne vojne, ko so ga bili zaradi veleizdaje zaprli. Na vseh službenih mestih je našel v svojih rokajih prijatelje in pomočnike. Ko so ga v Pragi na stanovanju preiskali, mu je dal policijski uradnik dr. Slavček priložnost, da je skrnil najvažnejši dokument — načrt slovanske federacije proti Habsburgu — ki ga je imel v listnici in ga izročil med preiskavo ženi. Enake prijatelje je našel v zaporih, pri ministrstvih itd., povsod, kjer so bili med uradniki Čehi. Tudi med vojaškimi oblastmi je našel prijatelje, tako n. pr. je major-auditor dr. Sedlaček s tem, da je glasoval proti smrtni obsodi, izvršitev sodbe zadržal. Končno ga je rešil smrti zdravnik Franca Jožefa, znani dr. Kerzel, ki je prepričan, da se že bohemu cesarju smrtna obsodba ni predložila v podpis. Po Franc Jožefovi smrti pa je, kakor znano, Kramar pomilostil cesar Karel.

Kultivacija Sahare.

Klimatične in vodne razmere največje puščave na zemlji niso bile zmeraj take, kakor so danes. Sicer bi nam morale dvatisoč let stare razvaline v saharški puščavi biti nerazumljive, ker so danes globoko zakopane v pesku. Prav gotovo je bila voda tam. Francoz Charles Geniaux se je povrnil te dni s potovanja v Sahari nazaj v Marseille in nam

pripoveduje o nekakem novem vstajenju Sahare naravnost čudne stvari. Iz mesta Staks (Tunezija) je šel proti jugu in je prišel v Tulet-Seridi. Tu je videl gozd oljk, pokrivajoč ogromno ploskev 160 kvadratnih kilometrov. Gozd je ustvarila neumorna pridnost belih, arabskih in berberskih kolonistov. »Juge je v Maroku, Algeriji in Tuneziji pojem, ki ga ne moremo meriti, peščeno morje, ki si ga ne moremo predstavljati, segajoče na jugu od Tunezije od Kajruana tja do črnih držav v Osrednji Afriki.

Hitri avtomobili nas vozijo danes v krasno oazo Džerid ravno tako umetno delo kakor je Tulet-Seridi. Malokdo onih, ki se vozijo v avtu tod okoli, pomisli, kakšno naporno delo je bilo potrebno za ustvaritev takih oaz. Do 55 stopenj stopi živo srebro in če kdo pri tej vročini vzdrži leta in leta, mora biti res v Saharo naravnost zaljubljen. Arabci pravijo, da je vse saharste grozote krivo brezmiselnost sekanje drevoja. In bo tudi tako; primerjal naš Kras! Sedaj se pa strokovnjaki spet trudijo, kako bi spravili vodo na dan. Saj v gorovju je dežja dosti, a voda izgine v pesku in teče pod njim po neprodorni plasti naprej do nekakšne nizke točke, kjer se ustavi, večkrat po sto in sto kilometrov proč od kraja, kjer je deževalo. Če je peska malo, pride tam voda sama na dan; če ga je veliko, jo je pa treba poiskati. Največ žalug imata v tem oziru v naših dneh Francoz Gauthier in Gentil. Dognala sta, da prihaja voda oaze Džerid z Atlasa, dobila sta jo pa s pomočjo iskalne palčice. Zanimivo je, kako je prišel do vode naselnik Marcel. Blizu El Guadianes je videl popolnoma zanemarjene nasade palm. Vse svoje premoženje je bil izgubil s kopanjem arteških vodnjakov. Tega nasada ni maral nihče več in kupil ga je on, z zadnjimi krajevarji, upajoč na zadnjo rešitev. Nasad ga je za silo redil; Marcel ni odnehal, videl je pod peskom v domišljiji samo čisto hladno vodo. Po večletnem trudu je res prišel do studenca, ki je dajal pet litrov v sekundi. Ta studenec je sedaj študijski predmet tunezijskih inženjerjev. Kmalu je bila ustanovljena družba za izkoriščanje tega dela Sahare; začeli so leta 1921, danes je pa v El Guadianes že veselo vrvenje in življenje. Italijanski in arabski zidarji in kopači delajo vodovode in napeljujejo koristno mokroto daleč naokoli, domačini so začeli upati v boljše življenje. Marcel pravi, da pomeni ta studenec začetek nove kultivacije Sahare.

Mesto v žrelu ognjenika.

Narobe svet se ti zdi, če obiščeš mali antiljski otok Saba. Kolonizirali so ga Holanci skupno z bližnjim Sv. Evstahijem leta 1634. Materni jezik prebivalstva, broječega okoli 450 duš, je pa angleški, in tudi tip slokih, modrokih in plavalasih otočanov je ves angleški. Morda so to potomci onih morskih roparjev, ki so se pod lastno zastavo borili v 16. stoletju proti Špancem. Otok sestoji iz strmih čeri in ostrih grebenov, v sredi otoka je pa nad 400 metrov visok ognjenik, ki v zgodovinskem času ni več deloval. Notranjost ognjenika je edini raven prostor na otoku, ki je pripraven za naselitev. Otok tudi nima nobenih cest ali voznih potov. Tam na dnu žrela je toraj selo, ki mu prebivalci pravijo mesto in ki so mu dali značilni naslov: Bostom (brez-dno). Strme steze v podobni stopnic te pripeljejo od zunaj na rob žrela in odtod skoraj navpično dol v mesto. Če hočejo prebivalci na prosto, morajo plezati ob stenah gor, kakor muhe po sipah. Morda je bila ravno ta skritost za prve naseljence tako vabljiva; zraven pride še težka dostopnost otoka sploh, pristanišča ni nobenega, pač pa imajo pristaniškega uradnika. Najbolj čudna je pa industrija otočanov: gradba čolnov. Vse morajo uvažati: les — na otoku ne raste nobeno drevo —, železo, vrvi. Čolni so izborni; ko so zgrajeni, jih s škripci dvignejo na rob žrela in jih ravno tako spuščajo spet dol. Zaslужek je dober, trošjijo pa tudi dosti. Pravega studenca ni, samo dežnico imajo.

Usoda Rafaelovih preprog.

Nekoliko let pred svojo smrtjo je naročil papež Leo X. pri Rafaelu nekoliko osnutkov iz življenja Kristusovega in apostolov. In po tem načrtu se je imelo izgotoviti v sloveči tkalnici v Arrasu sedem preprog pod nadzorstvom umetnikov. Take preproge so bile tiste čase v modi. A razlikovale so se od današnjih v tem, da niso bile pritrjene na steno, ampak so prosto visele. Kakor se spominjamo iz Shakespeareovega Hamleta, je bil za tako preprogo ubit Polonij. — Rafael je skrbno in vestno izvršil nalogo in tako je nastalo sedem krasnih, z zlatom pretkanih preprog, ki so srečno prišle v Rim. A tisti čas je umrl papež Pij X. in sočasno tudi Rafael. Tistih sedem preprog so spravili in pozabili se je nanje. Šele v l. 1798. so jih slučajno našli, toda tekmolet so barve obledele in molji so preprogo na več mestih preluknjali. Rafaelovo delo so prodali nekemu starinarju v Livorno, ki ga je najbolj zanimalo zlato, s katerim so bile preproge pretkane in zato jih je sežgal, da bi dobil iz tkanine zlato nit. Od preprog je ostalo samo nekaj malega krp, ki so bile nepoškodovane. Te so prišle po raznih potih v Rim v roke nekemu starinarju, ki je spoznal njih visoko vrednost ter je prodal te ostanke za ogromno ceno v Ameriko. Najlepši ostanek je kupil l. 1908. Vanderbilt za malenkost — 50.000 dolarjev. Ta ostanek meri skupaj en meter in ima ob robu s srebrnimi nitmi višito ime Rafaelovo.

Civilne liste raznih vladarjev.

Civilne liste raznih vladarjev znašajo v dinarjih: Italija 115 milijonov, Anglija 104, Japonska 84, Španija 54, Jugoslavija 49, Belgija 38, Romunija 18, Švedska 16,7, Bolgarija 14,4, Holandija 13,5, Danska 10, Norveška 8 milijonov itd. Največja pa je civilna lista v Siamu, kjer znaša 162 milijonov dinarjev. Pred vojno je znašala civilna lista v Nemčiji 180, v Avstriji 171, v Rusiji pa 306 milijonov dinarjev. — Predsednik severnoameriških Združenih držav dobiva letno 65.000 dolarjev ali 4 milijone dinarjev letno. Ostali predsedniki dobijo še manj.

Procesi Henrika Forda.

Ford je tudi eden izmed tistih ameriških možakarjev, ki so neprestano zapleteni v razne pravde. Danes nima Ford nič manj ko 37 tožiteljev. V teh tožbah gre po večini za izum, patente itd., ki jih rabi kralj avtomobilov v svojih podjetjih. Tožitelji so po večini ljudje, ki so upali dobiti kak sad oderuških svojih poizkusov od Forda večje vsote denarja.

Bogate žile platine v južni Afriki.

Odkritje rudnikov dragocene platine v Transvaalu v lidenburškem okraju vzbuja zanimanje geologov in rudniških inženjerjev. Platinske plasti se razprostirajo v daljavi 16 km in na vsakem mestu, kjer sega ruda na površje, je platinska žila 21 metrov široka. Mnogo platine v rudi, ki leži na površju, znaša tri do štiri in pol grama na tisoč kilogramov.

Berač — bogataš.

Te dni je umrl v Neapolu tankajšnji zna ni berač Bendeni, ki so mu ljudje nadeli priimek »Pascalie«. Ko so uradno pregledali njegovo stanovanje, so našli predal, ki je bil zvrhano poln bankovcev in razen tega tudi tri hranilne knjižice, ki so se glasile na 40.000 lir. Bendeni, ki je živel — kakor je dokazano — samo ob kruhu in vodi, ni zapustil nobene oporoke in tako bo imetje njegovo razdelje no med neapolske siromake.

Politična preganjanja v Egiptu.

Kairo, 23. maja. Oblasti so zaprle bivšega naučnega ministra v Cagluovem ministrstvu Ahmed pašo Maherja, ker je bil baje zapleten pri umoru sirdarja. Istotako so znova zaprili bivšega državnega podtajnika v notranjem ministrstvu Cagluove vlade.

Nov vrhovni komisar za Palestino.

London, 23. maja. Namesto S. Herberta Samuela, čegar službena doba je potekla, je imenovan za vrhovnega komisarja in poveljnika v Palestini feldmaršal Lord Plumer.

Sovjetska ladja ugrabljena.

Moskva, 23. maja. Sem so došla poročila, da so potniki na sovjetskem parniku »Utrič«, ki je bil na potu v Skadovsk, na visokem morju napadli kapitana in ga prisilili, da je parnik vodil v Varso. Kapitan je brzojavno prošil za osvoboditev. Domneva se, da je napad vpriporil bivši ladjin lastnik Grk Neophit.

Avtomobili v Zedinjenih državah.

je bilo 31. dec. 1924 že 17.591.981; na vsakega šestega Amerikanca pride že en motor, na 7,3 en osebnih avto, na 69 en tovrni avto. Prirastek zadnjega leta znaša 16,6 odstot.; osebni avtomobili so se pomnožili za 14,7 odstot., tovrni za 32,9 odstot. Skupni državni dohodek od avtov so znašali 225.492.000 dolarjev; 184 milijonov 393.000 so jih namenili za zgradbo državnih cest, ki pridejo ravno avtomobilom najbolj prav.

Dohodki angleških beračev.

Magistrat velikega angleškega kopaljšča Bath je odredil, da berači med sezijo ne smejo na cesto, zlasti ne hromi in slepci. Za odškodnino jim je določil primeren prispevek. Berači so pa protestirali in so rekli, da renjo že sprejemajo, da jim pa mora dati magistrat še polovico običajnih sezijeških dohodkov, in sicer naprej. Neki slepec je cenil svoje tedenske dohodke v seziji na 2400 dinarjev. Se torej že spleča.

Alkoholna vojska v Ameriki.

Predsednik Coolidge je v splošno začudenje vse Amerike izjavil, da je ameriška mornarica namenjena le narodni brambi in da se ne sme uporabiti v boju proti tibotapem alkohola. Prejšnji državni tajnik Root, priznana juristična avtoriteta, se je v ostrih besedah izrazil, proti prohibiciji in je rekel, da je prohibicija protipostavna in da omejuje osebno prostost. V isti skupščini je govoril tudi trgovski tajnik Hoover; povedal je, da so lani vtihotapili v Zedinjene države za 40 milijonov dolarjev alkohola, in se je izrazil tudi on, da je prohibicija protipostavna.

Na veliko. Na malo. Celovnica za popravilo.

Cenjene dame in gospodične se opozarjajo, da se sprejemajo obleke in bluze vsake vrste in pranje in sveilo likanje. — Pralnica in likalnica Franc Šimenc, Kolodvorska ulica 8.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Ljubljana, 23. maja 1925.

Zito. Zadnji teden se cene pšenice niso dosti izpremenile in znašajo v Vojvodini 4.90 do 5 Din. Dovoza ni, ker tudi ni bilo dosti povpraševanja po domači pšenici. Uvaža se zlasti v Slovenijo še vedno inozemska pšenica, zlasti iz Argentinije (Rosafé) in Avstralije, katera stane trans. Postojna Din 4.50—4.70.

Moka. Konzum je velik, pa tudi uvoz. Cene v Italiji so čvrste.

Koruzi. Prejšnji teden je tendenca pri koruzi čvrsta in cene so narasle. Položaj v Vojvodini pa se je naenkrat izpremenil in so cene padle od 200 na 190 Din. Sremska koruzna notira 190—195 Din.

Vino. Iz Banata poročajo, da je trgovina z vinom v Banatu zadnje čase oživila. V engros trgovini se plačuje za bela vina liter Din 5.50, rdeča Din 4.50—5.—. Izvoz vina iz Banata v Slovenijo pa tudi na Hrvaško je precejšen.

Sladkor. Na domačem trgu ni nikakih izprememb. Tudi na svetovnem trgu je položaj kolikor toliko stalen, čeprav se je pojavila tendenca k zvišanju cen v New Yorku, kar pa je bilo kmalu paralizirano po slabih cenitvah z Jave in Kube. Vreme je za razvoj sladkorne pese v Evropi ugodno. Od 1. septembra 1924 do 30. aprila 1925 je znašala produkcija sladkorja v Češkoslovaški 1,403.000 ton (998.000 v odgovarajočem razdobju 1923/24), izvoz pa 777.000 (520.000 ton 1923/24).

Stanje hmelja v Sloveniji. Iz Zalca poročajo, da je vreme v splošnem za hmelj ugodno. Rastlina se razvija normalno. Dela v vrtovih ne zaostajajo. V kupčiji ni nič novega. Kultivirana površina je letos narasla za približno 15 odstotkov.

Češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo. »Prager Tagblatt« piše, da stagnacija v jugoslovanskem poslovnem življenju, ki je bila v začetku leta zelo občutna, izginja in da se pojavlja oživiljenje tržišča. Češkoslovaške tvrdke se pa še niso prilagodile konkurenci in zahtevajo največ 90 dnevno plačilo, tudi v slučaju, če pride blago po krivdi izvoznika ali radi slabega transporta prepozno in ostane uvozniku v skladišču. Po poročilu »U. T. K.« izgubljajo s tem češkoslovaške tvrdke pridobljivi teren in jugoslovanski trgovci se obračajo k konkurenci, ki jim gre bolj na roko.

Brodarski sindikat v letu 1924. Na koncu lanskega leta je imel Brodarski sindikat 58 ladij, ki so v letu 1924. prepotovale 1,011.000 km in prepeljale 2,732.000 potnikov ter 77.300 ton blaga (to samo na potniških in mešanih parobrodih). V vladilski službi so prevozili 665.000 ton blaga. — Reden promet je Brodarski sindikat opravljal na linijah, ki so imele dolžine 1148 km. Sindikat je imel 65 svojih agencij; od teh 10 v inozemstvu. Dohodki sindikata od potnikov in blaga so znašali 127 milijonov dinarjev. Plač se je izplačalo 547 uradnikom in 1913 delavcem lani 45 milijonov dinarjev.

Ustanovitev glavne carinarnice v solunskem prostem pristanišču. Kakor javljajo iz Beograda, je glavno ravnateljstvo carinarnice na podlagi pooblastila v zakonu o dvanajstlinah v kratkem ustanoviti glavno carinarnico v solunskem prostem pristanišču.

Osnutek zakona o neposrednih davkih. Finančni minister je imenoval komisijo, ki bo izdelala končno veljavni osnutek zakona o neposrednih davkih. V tej komisiji so iz Slovenije: dr. Karel Šavnik, dr. Cvetko Gregorič in Dragotin Pintar. Komisija bo začela z delom 27. t. m. Osnutek bo predložen parlamentu v začetku julija.

Produkcija svinčne rude v mesecu marcu 1925 v Sloveniji. V mesecu marcu 1925 se je nakopalo v Mežici in Litiji 1284 ton svinčne rude (1262 ton v Mežici in 22 ton v Litiji). Pri kopanju je bilo zaposlenih 1298 delavcev, od teh v Mežici 1272, v Litiji pa 26.

Produkcija cinka v mesecu marcu 1925 v Sloveniji. V mesecu marcu 1925 je znašala produkcija cinka v einkarni v Celju 254 ton. Zaposleni so bili 203 delavci.

Produkcija svinca v mesecu marcu 1925 v Sloveniji. V Sloveniji imamo 2 topilnice za svinco. Prva manjša je v Litiji, druga pa v Zerjavu. V litijski topilnici se je v mesecu marcu t. l. natopilo 340 ton svinca in sicer s 109 delavci. Produkcija topilnice v Zerjavu pa je dosegla v mesecu marcu letos 844 ton; pri topiljenju je bilo zaposlenih 254 delavcev.

Narodni gospodar. Izšla je 5. številka te revije, glasila »Zadružne zveze v Ljubljani« s sledečo vsebino: Glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani; Fr. Lesjak: Francoski ali retrogradni način tekočega računa; Delitev dobička; Vprašanja in odgovori; Zadružništvo.

Zadružništvo v Češkoslovaški. Dne 31. decembra lani je bilo v Češkoslovaški po podatkih državnega statističnega urada 8044 zadrug (5008 s češkim poslovnim jezikom, 1562 z nemškimi, 96 z ruskimi, 21 s poljskimi in 457 z raznimi drugimi). Dne 31. decembra 1923 je bilo zadrug v Češkoslovaški 7923. — Po stanju z dne 31. decembra 1924 so se zadrug razdelile sledeče (v oklepaju štev. za 1923): 1579 (1625) obrtniških, 1304 (1407) konzumnih, 1349 (1331) stavbnih in stanovanjskih in 80 (81) raznih zadrug. Ena zadruga pride na

1689 prebivalcev (1923 na 1715). V Sloveniji pride 1 zadruga že na 1100 prebivalcev! Poleg tega je bilo na dan 1. decembra 1924 na Češkoslovaškem v likvidaciji ali v konkurzu 1378 zadrug.

Industrijske in trgovske delniške družbe v Češkoslovaški. V Češkoslovaški republiki je bilo po uradnih statističnih podatkih dne 31. decembra lani 1236 domačih industrijskih in trgovskih delniških družb (kar pomeni 43 več kakor leta 1923) s kapitalom 6743 milijonov Kč. Od tega odpade na hranilno industrijo 955 milijonov Kč, na strojne 748, na tekstilno 668, na železniške družbe 596, na metalurgijo 572, na kemično 517, na keramično in sorodno industrijo 501, na rudarstvo 482 milijonov češkoslovaških kron.

BORZA.

Dne 23. maja 1925.

DENAR.

V prostem prometu notirajo: Italija 2.47 (2.4805—2.5125), London 297.50 (297.275—300.275), New York 61.10 (61—61.80), Pariz 3.1315 (3.1650 do 3.2150), Praga 1.815 (1.8120—1.8360), Dunaj 8.64 (8.62—8.74), Curih 11.83 (11.85—11.95).

Carih. Belgrad 8.45 (8.40), Pošta 0.007280 (0.00770), Berlin 1.2310 (1.2310), Italija 20.825 (21), London 25.135 (25.14), New York 517 (517), Pariz 26.40 (26.60), Praga 15.325 (15.3250), Dunaj 72.80 (72.8750), Bukarešt 2.4550 (2.45), Sofija 3.77 (3.75).

Praga. Devize. Lira 137.375, Zagreb 55, Pariz 174, London 161.10, New York 33.75

Cerkveni vestnik.

Rimsko romanje. Za srečno rimsko romanje bo v turek ob 10. uri v stolnici sv. maša. V Ljubljani se nahajajoči romarji naj se sv. maše udeležijo. Romarji pevi naj gredo na kor, da bodo med sv. mašo peli. Romarji, ki potujejo v 2. razredu, morajo za posebni vlak tudi iz Ljubljane do Rakega kupiti vozni listek 2. razreda, ker bo naš vlak peljal do Trsta.

Rimskim romarjem priporočamo pravkar v novem ponatisu izdani Valjavčev Italijansko-slovenski slovar, ki velja kljub svoji obsežnosti in priročni žepni obliki 70 Din. Po isti ceni se dobi tudi slovensko-italijanski del istega izdajatelja. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Rimsko romanje. Romarji naj ne pozabijo na vstopni postaji žigosati vozni listek z moltrnim žigom. Gorenjci in Dolenjci naj se po možnosti udeležijo sv. maše v stolnici, ki bo v turek ob 10. uri. Vsi romarji naj opravijo spoved že doma, ali pa v Ljubljani. Med 1. in 2. uro se zberemo v unionski dvorani. Romarji ljubljanske škofije so razdeljeni v tri večje skupine. I. skupino tvori: Ljubljana z okolico; II. skupino: Dolenjska in Notranjska; III. skupino: Gorenjska. Že v unionski dvorani se porazdelite na te tri skupine. Pred odhodom bo dana prilika, če se hoče kateri izmed potujočih zavarovati zoper nezgode. Od tu odidemo na kolodvor. Pri vstopu v vlak morajo romarji po skupinah zasesti vse prostore. Romarji, ki so plačali vožnjo III. razreda, ne smejo vstopiti v II. razred, ker bi sicer morali plačati še enkratno vožnjo. G. duhovniki se prošjo, da se vozijo skupaj s svojimi župljani in da kolikor mogoče pomagajo odboru vzdržati red. Pri vstopu v vlak naj bodo romarji mirni in naj počasi vstopajo po navodilih rediteljev. Na vlaku dobi vsak romar po izkaznici romarski znak; prav tako denar, ki so ga poslali odboru v zamenjavo. Pri menjavanju denarja v Rimu naj bodo romarji previdni. Vlak naj ima vedno pripravljen drobiž. Vozili se bomo z našimi vozovi do Trsta, kjer se predsedemo v laške vozove. Ponovi naj pazijo romarji, da se ne prehladijo, zato se varujte prepiha. Vzemite s seboj dežne plašče ali pelerine. Ako bi komu med vožnjo postalo slabo, naj se javi pri svojem reditelju. Z romarji se vozita dva zdravnik, ki bosta radevolje nudila pomoč. — Vozni red je sledeči: Odhod iz Postojne 18.50, dohod v Trst 20.45. Odhod iz Trsta 23. Dohod v Padovo 4. Odhod iz Padove 8.10. Dohod v Rim 23.15. Vrnitev iz Rima: Odhod iz Rima 4. junija ob 5 zjutraj. Dohod v Asisi 10.17 dop. Odhod iz Asisi 16.30 pop. Dohod v Benetki 5. junija 6.45 zjutraj. Odhod iz Benetk ob 16. pop. Dohod v Postojno ob 22.45.

Praznik Marije Pom. na Rakovniku. Danes ob pol 10. pridiga p. Cirila O. C. iz Škofje Loke, nato slovesna pontifikalna sv. maša g.

stolnega dekana Ignacija Nadraha. — Po sv. maši zborovanje sotrudstva v kripi pod cerkvijo. — Pop. ob pol 8. koncert domače godbe; ob pol 4. govor g. prof. dr. Rožmana pri lurski kapeli, nato procesija s kipom Marije Pom. Procesijo vodi prevzvišeni g. knezoškof. Po procesiji darovanje za svetišče (pri prehodu skozi cerkev) in blagoslov z Najsvetejšim (na srednjem dvorišču). — Zaključek: koncert godbe Mladinskega doma na spodnjem dvorišču.

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu praznuje prihodni turek svoj glavni praznik. Ob pol 7. zjutraj je sv. maša s skupnim sv. obhajilom, popoldne ob 5. pa sprejem novih članic in slovesna posvetitev Materi božji.

Dijaški vestnik.

Kat. akad. društvo Danica v Ljubljani priredi skupno z Zarjo diskusijski večer v turek, dne 26. t. m. zvečer ob 8. uri (začetek točno ob četrt na devet!) v dvorani Akademskega doma. Predava g. Vurnik. Tema: Uvod v razumevanje umetnosti. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Udeležba je za Daničarje in Zarjane obvezna, tov. Borec in gg. starešine iskreno vabljeni. — Po predavanju sklicuje Danica izredni občni zbor.

Iz katoliškega sveta.

Jubilej kardinala Vanutellija. Kardinal Vincenzo Vanutelli, starosta sv. Kolegija, je dosegel prošlega 5. decembra svoje devetdeseto leto. Papež Leon XIII. ga je posvetil v kardinala 30. decembra 1889 in letos je 25 let, odkar opravlja po palestrinskega nadškofa. Ob tej priliki so se vršile 25. in 26. aprila v cerkvi Madone de Bon Consiglio v Genazzanu lepe slovesnosti, katerim je predsedoval častitljivi starček brez najmanjše utrujenosti. Velika pobožna množica je prisostvovala obhajilni maši, veliki papeški maši in oficelnemu pozdravu, pri katerem je slavnostni govornik naglašal zasluge, ki si jih je pridobil jubilar za sv. Cerkve v času papeževanja petih papežev.

Redovnice »Dragocene krvi«. Enajst redovnic samostana »Dragocene krvi« je zapustilo Kanado, da ustanovijo v Rimu novo hišo svojega reda. To bodo prve kanadske redovnice, ki bodo imele svojo hišo v Rimu.

Evharištni kongres rimske škofije se bo vršil v Rimu od 7. do 11. junija, pod predsedstvom kardinala Pompilija, papeškega vikarja. Obhajal se bo posebno slovesno radi sv. leta. Obredi se bodo vršili v cerkvi sv. Terezije na Corso d'Italia.

Odkritje. Nemški učenjak g. Ostlender je našel med starimi latinskimi rokopisi v Berlinu Abelardovo delo »De unitate et trinitate divina«, katerega en del so odkrili že l. 1891., o katerem so pa mislili do sedaj, da je celotno besedilo izgubljeno.

Francoška katoliška revija za splošno kulturo, za intelektualno in moralno krščansko življenje, ki jo priporočamo svojim čitateljem, večim francoščine, je »Revue des Jeunes«. Naročnina za inozemstvo letno 46 frankov, za gg. duhovnike 36 frankov. Na zahtevo se pošlje poskusna številka zastonj na ogled. Uprava: 3, rue de Luynes, Paris (7e).

Tehnika.

Odziv na članek »Kaj je z našo industrijsko terminologijo?« V 102. številki »Slovenca« z dne 3. maja t. l.: Rodoljubnega člankarja obveščamo, da je toliko potrebni slovar tehničnih izrazov že v tisku pri Mohorjevi družbi v Prevaljah. Obširna in jako podrobna terminologija bo obsegala natančne izraze za najrazličnejše obrte, za trgovstvo, tvornišvo ter tudi za železniški obrat. Gradivo je zbiral g. Podkrajšek, profesor na tehniški srednji šoli v Ljubljani, spisatelj premnogih strokovnih knjig za obrtnišvo in trgovstvo, celih dvanajset let. V stvarnem oziru so mu bili na pomoč zlasti inženjerji na tehnični srednji šoli: gg. Stanok Dimnik, Stane Premelč, M. Strojnik in g. Skočir, veleindustrijalec Avgust Zabkar ter slov. pisatelj Ivan Zorec. Pri končni redakciji mu je pomagal v teoriji in praktični preizkušeni jezikoslovec g. Anton Mikuš. Naj tudi poudarimo, da je izrazoslovje v formalnem oziru pregledal in odobril g. prof. dr. A. Breznik. Ker sta avtor in njegov glavni sodružnik resna in dobro podkovana slovstvena delavca, bo

težko pričakovana terminologija gotovo dobro poučilo za vse obrtne, trgovske in tvorniške obrate ne le glede izrazov za izdelke, nego tudi za pripomočke pri njih izdelavi. Zeletj ja le, da bi tiskarna skoraj dovršila tisk prepovednega slovarja.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek pri Sv. Heleni (pol ure od železniške postaje Laze) proslavi dne 7. junija 15 letnico ustanovitve. Poleg dopoldanske slovesnosti bo popoldan ob pol 4 na vrtu g. Zupančiča v Kamnici javni nastop. Pri celodnevni prireditvi sodeluje godba Mladinskega doma iz Ljubljane. Ker bo največja in najlepša prireditve za našo okolico pričakujemo številne udeležbe. — Bog živi!

Naznanila.

Gojenci zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano vpriporijo v nedeljo, dne 24. maja 1925 popoldne ob pol štirih Shakespeareovo žaloigro Macbeth. Prodaja vstopnic pri upraviteljstvu zavoda sv. Stanislava in v St. Vidu pri gl. Iv. Zakotnik.

Krekova mladina. Tovariši, vsak ponedeljek se vršijo redni sestanki, za katere je dolžnost, da se jih udeležujete. V ponedeljek ima referat o zelo važni temi tov. Burkelje. Vodi se tudi statistika o rednem obisku sestankov. Program sestanka je sledeči: I. fantovsko petje, II. deklamacija, III. govor, IV. slučajnosti. — Tovariši, v ponedeljek sigurno vsi na sestanku.

Ustanovna skupščina vseh zdravniških društev v Sloveniji bo 30. maja t. l. popoldne ob 5. uri v zdravniškem domu drž. zdravilišča Rogaska Slatina. Ob pol 9. uri zvečer priredi na čast udeležencem slov. zdravniško društvo v Ljubljani družinski večer s sodelovanjem lastnega salonskega orkestra in pevskega zbora. Vozne olajšave bodemo pravočasno dostavili vsakomur, ki se je prijavil. Čas odhoda naznanimo potom časnikov. — Tajnik Slov. zdravn. društva.

Turistika in sport.

Gradjanski : Ilirija, Hašk : Ilirija. Danes ob 16. uri se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogometna tekma med Gradjanskim SK, prvakom Zagreba in pred tem ob 15. uri hazenska (rokometna) tekma ženskih družin Haška, hazenskega prvaka Zagreba in Ilirije. Gostovanje glasovitih zagrebških purgarjev, ki so z uspehom nastopili že po celim kontinentu, znači za ljubljansko sportno publiko pravo atrakcijo in je navadno tudi najbolj obiskana vsakoletna prireditve Ilirije. Gradjanski je brez dvoma eno naših najbolj renomiranih, najsolidnejših in tehnično najpopolnejših moštev, o čemur pričajo lavorike, priborjene doma in v inozemstvu. Na praznik je z rezultatom 3 : 1 proti Haški do kazal, da je v dobri formi in upati je, da bo danes moštvo dalo iz sebe vse, kar zna in premore. Ilirija se je proti Ostmarki in Sturmii pokazala z najboljšo strani, in ako doseže le malo nadpovprečno formo, bo zagrebškemu prvaku trd in opasen protivnik. — Najboljši sport obeta tudi predigra prvenstvenih hazenskih tenmov Zagreba in Ljubljane, v kateri bodo Zagrebčanke sicer predvidoma sigurno zmagale, toda našle bodo v Ilirijankah agilne protivnice.

Kolesarsko in motoriklistično društvo »Savac« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 7. junija 1925 na senčnatem vrtu g. Počivalnika (pri Plankarju) na Dolomjski cesti svojo prvo ljudsko veselico združeno s cestno dirko na progi Novomesto—Ljubljana, srečanjem in plesom na odprtem plesišču. Sporred: Ob 10. uri predpoldne obhod po mestu z godbo, zbirališče na sv. Jakoba trgu ob pol 10. uri. Na Kongresnem trgu slikanje udeležencev. 1. Ob 2. uri glavna dirka s težkimi kolesi za prvenstvo društva iz Zatišne. 2. Damska dirka iz Laverce. 3. Invalidska dirka v dveh skupinah iz Laverce. 4. Dirka z lahкими kolesi iz Laverce. Na veseličem prostoru polževa dirka, hoja po tramu, kabinetni prizor, trije izumi (obilo smeha), srečanje itd. Zvečer razdelitev daril zmagovalcem dirkačem razstavljenih pri »Oleum« Mestni trg. Vstopnina k veselicam Din 5. Za izvrstna jedila in dobro pijačo, kakor tudi za srambo koles bo preskrbljeno. V služnja slabega vremena se vrši prireditve 8 dni oziroma 14 dni vznože. — Odbor.

POKALNE TEKME LNP.

Pretekli praznik se je odigralo prvo kolo pokalnih tekem našega nogometnega podsaveza. Na igrišču Ilirije so se sestali Lask : Slavija, Ilirija : Jadran, Primorje : Slovan, v Celju se je vršila tekma Celje : Hermes. Vse tekme so prinesle zanimiv sport in — v razmerju z nezadostno reklamno — polvoljen posej.

Lask : Slavija 7 : 0. Slavija je bila ob svojem skromnem znanju vkljub veliki ambicioznosti nenekan protivnik Lasku, ki igra smiselno kombinacijski nogomet. Igra je bila precej enostranska in monotona. Laskov forward je izvedel nekatero lepko kombinirano napado. Igra je vodil g. Betetto.

Ilirija : Jadran 2 : 1. Jadran je nastopil z renoviranim moštvom ter podal najboljšo svojo letošnjo igro. Posebno v prvem polčasu je odbijal z uspehom napade Ilirije in dosegel odmor z rezultatom 1 : 1. Dober utis je napravila napadalna vrsta, prav dober je bil obrambni trio, slabši so halfi. V drugem polčasu je Ilirija stopnjevala tempo ter potisnila Jadrana v defenzivno igro. V splošnem je igrala Ilirija brez posebnega napora, srednji napadalec in srednji krilec so pretiravali kombiniranje. Dobra sta bila branilca in v forwardu Oman in Poduje. — Sodnik g. Sternad je obsodil svojo prvo težjo preizkušnjo zadovoljivo.

Primorje : Slovan 4 : 3. Obe moštvi ste igrali živahno in z veliko ambicijo. V začetku nekoliko nadmočen Slovan je dosegel po ostrih, toda nesmotnih napadih vodilni gol. Kasneje je postala igra odprta in Primorje doseže 3 zaporedne gole, med njimi enega dvomiljevega. Do odmora popravi Slovan rezultat na 3 : 2, po odmoru pa doseže iz »enajstke« izravnavo. Proti koncu preide inicijativa na Primorje. Igra je precej trpela pod nezadovoljivim vodstvom sodnika.

Hermes : Celje 2 : 1. Pri Hermesu je bila napadalna vrsta v slabi formi, nasprotno obramba izvrstna. Tekma je bila v celoti jako zanimiva in napeta, Celje zaznamuje v zadnjem času stalno napredovanje. Tekmo je vodil g. Planinšek.

Objava. Odbor slov. pevskega društva »Savski valc« v Tomačevem naznanja, da se je pripetil nepričakovani slučaj, da je nabral g. B. Z. prostovoljne prispevke za gori navedeni naslov. Omenjeni pa nima nikakega pooblastila za to in tudi ni član našega društva. Obenem prosimo vse tiste osebe, ki so eventualno omenjenemu darovale kakke prispevke v prid našemu društvu, da se blagovoljivo javiti pismenim potom na Odbor slov. pevskega društva »Savski valc« v Tomačevem, n. Mosta.

BLESČEČE BELO PERILO Z ZLATOROG MILOM!

ZLATOROG

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znaklo!

VAJENCA

za vrtnarstvo sprejme takoj ANTON FERANT, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 3390

LESNI strokovnjak,

z primer. šolsko izobrazbo, dolgoletno prakso, (dobrimi spričevali) želi takojšnja mesta kot žagovodja, premalec, nakupovalec, manipulant ali eksploater; gre tudi v Bosno. Cenj. ponudbe na upravo lista pod šifro: »Lesna industrija« št. 3199.

Išče se

pri poljedelstvu izvedeni in tudi sam delajoči, oženjen USLUZBENEK. Več pove »UPRAVA SLATNA« — p. Šmartno pri Litiji. 3384

PLETILK

z vsjo oskrbo v hiši. Ponudbe zahtevki plače na upravo lista pod šifro: »Takojšnji nastopi« št. 3360.

URADNIKA DRUZINA BREZ STREHE

išče za mesec junij mesečno sobo z souporabo kuhinje, ali stanovanje 1 ali 2 sob. Ponudbe na upravo lista pod: »Železničar« št. 3378.

Pridno dekle,

dobro vzgajeno, zdravo, ki je staro 16—20 let, sprejemem za lahko hišno delo in k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3406.

Kuharica

srednje starosti, z dobrimi spričevali, vajena vseh del v gospodinjstvu, išče mesta pri boljši družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3404.

Plačilna NATAKARICA

boljša moč, pridna, poštna in zanesljiva, z dobrimi spričevali, IŠČE stalnega mesta v kakšni kavarni ali boljši gostilni. Gre tudi izven Ljubljane. Cenjene ponudbe na upravo lista pod šifro: »Poštena« 3402

Sprejememo 2 DEKLETI

kateri imata veselje do kuhinje; ob enem bi opravljali tudi druga dela. Istotam se sprejemajo GOSPODJE na hrano. Naslov v upravi pod 3407.

Organistka

išče službe. Naslov v upravi lista pod št. 3365.

TRGOVSKI pomočnik

ali pa prodajalka s kavcijo 10—15.000 Din, se sprejme takoj za samostoj. vodstvo podružnice. — Samo resne ponudbe na upravo lista pod šifro KAVCIJA 3345.

Urarski pomočnik

(začetnik) IŠČE SLUŽBE, po možnosti z oskrbo v hiši. — Ponudbe na upravo pod: Vesten pomočnik 3363

Službo išče

bivši orožnik. Nastopi takoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Trezem« št. 3316.

Domača učiteljica

z znanjem slovenskega in nemškega jezika, ev. francošine in klavirja, se sprejme za poučevanje 9-letnega dečka in 6-letne deklice. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod: »H. K.« št. 3310.

Izučen KURJAC

želi službe takoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Dobra moč« št. 3317.

PRODAJALKA

meš. stroke, želi premeniti mesto. Ponudbe pod šifro: »Poštena 3318« na upravo.

OBČINSKI TAJNIK

se sprejme v večji občini blizu Ljubljane. Pogoji: vsaj nekaj razredov srednje šole ali zadostna praksa v občini. Poslih. Obrazložene in pa opremljene prošnje na upravo »Slovenca« pod št. 3325.

VAJENCA

močnega, sprejme LOVRO BELEC, vodni instalater in ključavničar, KAMNIK.

Mesarski VAJENEC

išče mesta najraje pri kakem mojstru na deželi. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod šifro »MESAR.«

Dr. Ambrožič

ne ordinira do 2. junija.

MOTORNO KOLO

2 HP, znamke D. H. S., dobro ohranjeno, je ugodno naprodaj. Gradišče št. 10, trgovina čevljev. 3403

MESARJI

in GOSTILNICARJI! Dne 1. junija 1925 ob 3 popoldne se vrši javna dražba v Črnomlju št. 47. Odda se v najem za tri leta že čez 50 let obstoječa MESARIJA in GOSTILNA z vsem inventarjem. Odda se proti kavciji vsako posebej ali pa skupno najboljšemu ponudniku. — Več pri A. GRAHEK, Črnomelj. 3394

Klobuke

moške, stare, popravljam in moderniziram. Cenj. trgovcem se priporočam za preoblikovanje nemodnih klobukov, katero izvršujem po naročilu in solidnih cenah. Novi klobuki stalno v zalogi

M. KUKMAN, klobučar, LJUBLJANA — SISKVA Sv. Jerneja cesta št. 16.

MOTORNO KOLO

»Wanderer«, 3 HP, se ceno prodaja. VIČ št. 33. 3369

VREČE

od moke in sladkorja kupi vsako množino Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 3387

ARHITEKT

in MESTNI STAVBENIK

Viljem Treo

Ljubljana, Gosposvetska c. št. 10. — Telef. inter. 103. Ustanovljeno leta 1850. Se priporoča za ZGRADBE vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Oprave, pohištvo

solidno delo, orehove, hrastove, masivne, lepo polirane, naprodaj. J. MRHAR, mizarstvo, Stanežiče, št. VID nad Ljubljano. 3373

SADNI MOŠT, več hl,

naprodaj. Franc Šubič, Godešič 18, p. Škofja Loka.

Stanovanje

z 2 sobama, v sredini mesta (najraje od gospodarja) išče boljši gospod. Cenj. pisemne ponudbe pod šifro »Plačam naprej« št. 3377 na upravo.

PIANINO

zelo dobro ohranjen — s pancer-ploščo — ceno naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3379.

PRIPROSTO,

PRAZNO SOBO

ali drug primeren prostor za stanovanje išče gospod. Cenj. ponudbe pod šifro »Mir« 3405 na upravo.

Ponikluje se

dele koles, avtomobilov, otroških vozičkov, zdravniške instrumente itd.

»BISTRA«, DOMZALE največji galvanizacijski zavod v S. H. S.

IZSELJENCI, pozor!

Vzame se v najem kmetijsko posestvo z živim in mrtvim inventarjem. Več po dogovoru. Vpraša se na upravo pod Posestvo 3364.

»ŠAMOT-OPEKO« in »SAMOT-MOKO« (češko) na zalogi nudi F. Hočvar, Dunajska cesta 36. 3406

UČENKA

dobrih kršč. staršev, stanujoča doma, se sprejme v modno trgovino. — Naslov pri upravi lista pod 3038.

Mlin na stalni vodi, 3 te-

čajni in stope, gosp. poslopje, zemljišča za 4 m posevte, gozd, 3 travniki v Bistrici pri Doleh, poceni takoj naprodaj. — Več pri upravi lista pod št. 3399.

POHIŠTVO

Vsakovrstne moderne spalnice iz trdega lesa, kompl. za 6500 Din. — Dalje jedilnice in kuhinjske oprave nudi po konkurenč. cenah

Matija Andlovic, mizarstvo, založja pohištva, Komenskega ulica 28.

Fotograf. aparat

v dobrem stanju, velikost 9x12, prodaja za 180 Din Fr. KOŠMAC, Mrzli vrh 9, pošta Ziri. 3397

Kosilni stroj

znamke »Dernik«, in stikalnica za seno, vse predvojni material, se po jako ugodni ceni PRODA. — Restavracija IVAN DOLJAK, Logatec. 3401

A.-ž. panje.

12 kom. popolnoma novih A.-ž. panjev na 10 satnic takoj prodam, event. jih nekaj zamenjam za čebelne roje. — F. FLORJANČIČ, Dravljica, p. št. Vid n. Ljublj.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da sem plačnik le za ono, kar jaz o se bno naročim. Ta preključ velja tudi glede naročil za gospodinjstvo.

RUDOLF RAKOVEC, LJUBLJANA - Hlšerjeva ulica št. 12/II.

Modni salon

Minka Horvat

Ljubljana - Stari trg 21

ima vedno v zalogi nainovčevljene damske in dekliške SLAMNIKE in KLOBUKE. — Zalni klobuki vedno v zalogi. — Popravilo se sprejemajo. 2513

Lokal v pritličju, pripra-

ven za delavnico ali pisarno, se odda v hiši Turjaški trg št. 5. Pojasnila daje ing. Rudolf TREO, Gosposvetska cesta št. 12/II, od 12. do 2. ure. 3209

FIŽOL

vseh vrst kupi FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

HRASTOVA DEBLA I

Prodajam 1 vagon lepih, ravnih hrastovih debel, 2—4 m dolgih in 25—50 cm debelih po izvanredni ceni. Naslov v upravi lista pod šifro: »UGODNO« št. 3274.

Pritlična HIŠA

blizu kadetske šole v Mariboru, 3 sobe, 2 kuhinji, veranda, klet, pritličje, dvorišče, voda, sadje, cvetličnjak spredaj, vrt zadaj, površina 644 kv. metrov, predvojnja vrednost 10.000 zlatih kron, se prodaja. — Ponudbe poslati na M. JANKOVIČ, Sušak, Buleva 145/c. 3117

V zlato vrednost

naložiš denar in milijonar postaneš prej ali slej, ako kupiš turške srečke. Vsaka zadena. Pojasnila brezplačno. — Pisma pod »Izguba nemogoča« na upravo lista.

Popolnoma nove, precizno izdelane STELAZE, dolge 13.50 m, visoke 2.50 m globoke 0.68 m — in

HRASTOV PULT

9.13 m dolg, politiran, z javorjevo ploščo, UGODNO NAPRODAJ. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod 3296.

TEČAJI ZA STROJEPISJE, SLOVENSKO IN NEMŠKO STENOGRAFIJO

se začnejo na Ant. Rud. Legatovem zasebnem učnem zavodu v Mariboru

dne 2. junija 1925.

Vpisovanja in prospekti v trgovini s pisarniškimi stroji

Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7. Nobene po-

družnice! Telefon 100.

Antikvitete

zamorete najlože prodati v krasnih izložbenih dvoranah, katere obiskuje dnevno najboljša publika iz cele kraljevine kakor tudi tujci — Nudimo Vam tudi takoj visoke predjume. Obrnite se brezpogojno direktno na: »Zalagaonico in Dražbovonic« (zastavljalni in dražbeni urad) ZAGREB, Predradovičeva 4. — Varujte se prekupevalcev. 2985

Proda se

po izredno znižanih cenah več orehovih SPALNIC, JEDILNIC in drugo pohištvo. — Andr. Kregar, stroj. mizarstvo, Št Vid nad Ljublj., naspr. kol. Vižmarje.

Češko blago.

Na željo bivših odjemalcev pošiljam zopet pristno-barvane, z roko tkane kanafase, cečire, platno, inlet, rjuhe, flanelc, barhente, delene, robece itd. v Jugoslavijo. Vzorci zastojni in poš. prosto. Carino in poštino plačam jaz. — JAROSLAV MAREK, ročna tkalnica v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. Češkosl. republika.

NOGAVICE

v vseh modnih barvah in najboljši kvalitete priporoča trgovina perila

HED. ŠARC, Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Harmonij velik, SE

PRODA. — Naslov v upravi št. 3338.

BREZ KONKURENCE

za trgovino in gostilno pri farni cerkvi na deželi, se IŠČE družabnik ali družabnica s primernim kapitalom, tudi nestrokovnjak; pozneje se lahko celo podjetje zelo ugodno prevzame. Ponudbe pod: »Trgovina« na upravo »Slovenca« v MARIBORU.

Prodajam zidano HIŠO

z dvema sobama in kuhinjo. Poleg je hlev, skedenj, lep sadni vrt, njiva, ki je že obdelana, nekaj travnika in bukov gozd. — Vse je v dobrem stanju. Cena nizka. — Naslov v upravi št. 3268.

Priznanje in zahvala.

Podpisaneemu posestniku je dne 27. aprila t. l. pogorela hiša. Zavarovalna družba JUGOSLAVIJA, pri kateri je bil zavarovan, je odmerila odškodnino v njegovo posebno zadovoljnost, za kar se ji tem potom najtopleje zahvaljuje in jo vsakemu priporoča.

Robert Geppert,

Videž pri Slov. Bistrici, srez Maribor.

Letošnjo košnjo trave in nemške detelje

bo prodajal na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija 1925 ob 2. uri popoldne IVAN KNEZ iz Ljubljane pri »Ančnikovem« kozolcu v Spodnji šiški.

Na Stajerskem se odda trgovina v najem

v mestu, na najbolj prometnem kraju; stanovanje takoj na razpolago! Velika skladišča! Pripravno za kako veletrgovino. Pojasnila daje uprava lista pod št. 3392.

Hotelirji, penzionati in bolnice, pozor!

VOZ OMNIBUS, prav lep, malo rabljen, z 8 do 10 sedeži, se radi opustitve za nizko ceno prodaja. Vprašati je: HOTEL »SLON«, Ljubljana.

Krapinske toplice

pri Zagrebu, zdravijo protin, revmatizem, išias, ženske bolezni itd. Stalna vojaška godba, električna razsvetljava, kino, lastna radio postaja in razne zabave. Izven glavne sezone znatni popusti na ceni. — Pojasnila daje brezplačno Kopališka uprava Krapinske Toplice. 2226

Poravnajte naročnino!

VODNE TURBINE

avtomatične regulatorje, zatvornice itd

izdeluje in dobavlja

Ing. F. Schneider, Škofja Loka

Konkurenčne cene. Prvovrstne reference.

Zahtevajte ponudbe.

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem času in v takem časopisu, ki ga na deželi največ bera. Vsa tozadevna zanesljiva pojasnila Vam da uprava »Slovenca«, ki Vam s tem prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vedno uspeh!

Restavracija in kavarna

BELLEVUE

se odda s 1. avgustom NA RACUN. — Resne ponudbe sprejema lastnik:

ALOJZIJ ZAJC :: Ljubljana 7 — Bellevue.

Zdravnika

sprejme s 1. avgustom 1925 »Bratovska skladišča v Trbovljah«. Gospodje zdravniki — in sicer le samci — ki se za to mesto interesirajo, naj izvolijo vložiti prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili o kvalifikaciji in zahtevo plače, najpozneje do dne 15. junija 1925. 3168

Na obroke! Manufakturo in konfekcijo

etc., OBLEKE po meri za gospode in dame iz lastne, prvovrstne krojačnice dobite proti ugodnemu odplačevanju na obroke le pri tvrdki

DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI

dr. z o. z. — MARIBOR — Tattenbachova ul. 2.

Kamgarn in štof

za moške obleke

velika izbira in nizke cene

R. Miklauc, Pri Škofju, Ljubljana

Prometni zavod za premog d. d.

V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSkih PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15, II.

Iz konkurzne mase Nike Zipser, Bled

so naprodaj - en bloc - najboljšemu ponudniku:

a) razna manufaktura, galanterija in modno blago, kakor nogavice, rokavice, jumperji itd. v približni vrednosti 48.000 Din;

b) razna oprava in pohištvo, kot kuhinjska oprava, sobna oprava, klub-garnitura, pianino etc. v približni vrednosti 28.000 Din.

Kupcu se odda tudi lokal v najem. Interesenti si lahko ogledajo imenovane stvari vsak dan na licu mesta po g. O. Wöllingu na Bledu, ki daje tudi vse potrebne informacije.

Bled, 20. maja 1925.

O. WÖLLING, Bled, konkurzni upravitelj

Tovarniška zaloga pohištva

od najfinije do najprostejšje opreme
po izredno znižanih cenah se dobi pri

ANDREJ KREGAR, tovarna pohištva

St. Vid
nad
Ljubljano
nasproti
kolodvoru
Vižmarje

OTROŠKI VOZIČKI,

dvokolesa, motorji, pneu-
matika, najceneje. Spreje-
majo se vsa popravila.
Prodaja na obroke, ceniki
franko. TRIBUNA, F. B.
L. — tovarna dvokoles in
otroških vozičkov, Ljublja-
na, Karlovska cesta št. 4.

NAGROBNE VENCE

raznobarvno umet. cvetlično
listje, mirtni venci in šopki
za svatbe, razni sestavni
deli za vence, umetne cve-
tice, vsakovrstni papir itd.
nudi najceneje: **RADO
PREGRAD, cvetličarna** —
Podčetrtek. Domač proizvod

HIŠA skoraj nova je v
Dravljah pri Ljub-
ljani ceno naprodaj. Poizve
se istotam v trgovini gosp.
KREGAR. 3314

Ing. Rudolf Treo
stavbenik
sodniško zaprišeženi izvedenec
Ljubljana
Gospodstva cesta št. 12/II.
25 letna praksa

izdeluje načrte, proračune, cenit-
ve in prevzema vsake vrste stavb.
Med mnogi izvrš. stavb napra-
vil: cerkve v Prečni, Zaplaz, Šmi-
hel, Šumperk, Podgrad itd. preži-
dava hiše Souvan, Westni trg itd.

MATIJA PERKO
MIZARSKA TVORNICA
ZGOR. ŠIŠKA CELOVŠKA C. 121
LJUBLJANA TELEFON ŠT. 372

PRIZNANO SOLIDNA IZVRŠBA
VSEH DEL PO ZMERNIH CENAH

Manufakturno blago
v veliki zalogi — nudi po ugodnih cenah znana trgovina
Ihl & Kühar — Maribor
Aleksandrova cesta št. 9.

Čipkarice, gospodinje, trgovci!

Z ozirom na razpoložljivo zalogo pristnega češkega
lanenega sukanca, in sicer številke 30, 40, 80, 100, 110
in 120, se isti prodaja po ZNATNO ZNIZANIH CENAH
v naši prodajalni **POD TRANČO št. 1** — Vabimo
nujno k nakupu, dokler traja zaloga. 3227

Zastori (tkane lesene rolete — rolete iz
deščic, ripsove rolete) najbolje,
najtrajnejše, najceneje

Braća Vidaković
Hica broj 40 Zagreb Hica broj 40

Iščemo zastopnike po celi Jugoslaviji. Velik zaslužek.

Trgov. hiša
s paromlinom

SE PRODA proti odplačilu v več obrokih v mestu
Mali Bukovec, ob glavni cesti med Ljubregom in Le-
gradom. Pritlična hiša s petimi sobami, velikim trgo-
vskim lokalom, z moderno opravo, izlozobami, potrebnimi
pritiklinami, skladišči, podstrešjem, hlevom, šupo, dve
kleti, stanovanjem za mlinarja itd. Mlin je urejen na
3 pare kamnov, 4 pare valjev, 2 siti, veliki Reform,
snažilec, detasher, vsa dvigala in vse orodje v najbolj-
šem stanju, parni kotel, ter vse kovaško in ključavni-
čarsko orodje. — Nadalje 2 orali vrta in zemljišča, vse
v enem kosu. Prevzeti in vseliti se more takoj. Cena
zelo zmerna. — Radi pogodbe in informacij se je obrniti
na lastnika **JAKOBA STERNA — VARAŽDIN. 3208**

Marija Zajec roj. Cerar

v soboto dne 23. t. m. opoldne, po dolgi in
mučni bolezni, večkrat prevedena s sv. zakra-
ment, vdano in mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb blagopokojnice bo v ponedeljek,
dne 25. maja, ob 4. uri pop. iz hiše žalosti,
Emonska cesta 4, na pokopališče k Sv. Križu.
Drago pokojnico priporočamo v blag spom-
in in molitev.
Ljubljana, dne 23. maja 1925.

Ustanovljena 1. 1842.
Električni obrat.
Brata Eberl nasl.
Martine, Černe & Co.
d. z. o. z.

Pleskarstvo in
črkoslikarstvo

Specijalna delavnica
za imitiranje vseh vrst
lesa in marmorja.
Ljubljana
Igriška ulica št. 6.
(Poleg dramskega gleda-
lišča.)

J. St. epušin
Sisek
priporoča boljše
tamburice,
strune, par-
titure in
vse po-
trebščine
za vsa
glasbila

STROJI ZA PLETENJE
Flach-Rund-Links-Links in Jackard
za ročni in strojni pogon

SPULMASCHINE za strojni in
RAUHMASCHINE RUNDSTÜHLE nožni pogon

IGLE in deli strojev za vse sisteme in
ALFRED KOZMA, OSIJEK
Zupanjska ulica št. 42.

Glavni zastopnik tehniške poslovne za industrijo strojev za pletanja
Felix Lederer, Wien

Obleke
najboljše najcenejše v največji
izbori ima

J. Maček
Ljubljana
Aleksandrova 12

Zahvala. Ob prerani izgubi našega sina, brata, strica in
svaka, gospoda

Janka Bernika
trgovca

smo prejeli z vseh strani obilo dokazov tolažilnega sočustvovanja,
za katero se vsem iskreno zahvaljujemo. — Posebno hvalo vemo preč.
duhovščini, sl. čitalnici in požarni brambji v Šiški, vsem poštvoval-
nim gg. pevcem za ubrano in ginljivo petje, ter darovalcem lepih
vencov, kakor tudi vsem prijateljem in znancem za spremstvo na
zadnji poti. Bog plačaj vsem!
Višnja Gora - Ljubljana, dne 21. maja 1925.

Zalujoča rodbina Bernikova in sorodniki.

LEDA

edino uspešno patent. in zakon. zavarov. sredstvo —
proti pleši in izpadanju las ter perhutam. Za eno
popolno zdravljenje zadošča škatlja po
priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za
Din 100 (in 10 Din za poštnino) razpošilja

Kozmetički zavod Leda
Zagreb, Nikolićeva 1, poštni predal 35.

Srečen slučaj

prav posebna vrsta je bilo rojstvo „Burgit“ danes pred 19 leti
Kakšne bolečine so ljudje dotlej morali pretrpeti pred kurjimi česti
in kako brzo jih je potem „Burgi“ odrešil s svojim briljantnim
sredstvom. Nič ne sluti o ženilnosti kakšnega človeka, ko se rodi,
po 19 letih pa je že čas, da spoznamo svoje dobrotnike in ne posluhamo
posnemacev, ki znajo sicer naznaniti dobro vpiiti in se izdati za
prvorojence, nimajo pa izkušnje cele življenjske dobe, kakor so vložene
v Burgitu. Obliki Burgit za kurja očesa lahko, ko smo odstranili var-
nostno gazo, lahko položimo na kurje oko in bo natančno pristajal, ni
ga torej treba želo prizorovati. Burgit deluje popolnoma brez bolečin in
v 3-4 dneh s korenino vred odstrani kurje oko.

Tudi za Vas bo srečen slučaj, ako po mnogih napačnih pomočih
vzamele Burgit, ki ga dobite v najbližnjih zadevnih trgovinah. Ako bi
se pa izdelki Burgit v Vašem kraju ne dobili, si jih nekaj naročite od
našega generalnega zastopstva firme

Ivan Svetec, Novomesto.

Cena za dvoje zavojev:
Burgit-obliki za kurja očesa Din. 12.—, Burgit-obliki za podplate Din. 12.—
Burgit-kopeli za noge Din. 10.—, 12 dvojnih zavojev kepel za noge
Din. 100.—.

Burgit d. z. o. z., Freilassing, Bayern.
Važno! Shranite! (Nadaljevanje sledi)

Royal Mail Line

Kr. angleška
poštno-
parobrodna
linija.

General. zastopstvo
za kraljevino SHS;
Zagreb
Trg I. št. 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi jork in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,
San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 4 posteljami
Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:
Beograd, Karagiergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-
dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzojavni naslov za vsa gorinja podzastopstva „ROYMAILPAC“.
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzju.

Dopisovanje v vseh jezikih.
Naslov za brzojavke; Prometna banka.

Ljubezen in zlato. 94

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Ogenj ljubezni in strast do igre je
vzžarel Daylightu v očeh. Roka mu je ne-
hote sega v žep po novce. Nato pa je ob-
stala tam in žar njegovih oči je bil vzkalen.
»Naprej,« je velela ostro. »Ne odlašaj-
te, sicer se utegnem premisliti in vi boste
izgubili ugodno priliko.«

»Zenska moja.« Njegove prispedobe
so bile šaljive, a v njihovem pomenu ni
bilo nič šaljivega. Misli so mu bile svečane
kakor njegov glas. »Zenska moja, hazardir-
al bi od prvega dne do zadnjega dihlija,
igral bi zlato harlo zoper neznanat malen-
kost, igral bi, ampak na veke naj bom za-
vržen, ako bi igral za ljubezen. Prevelika
je ljubezen, da bi z njo poskusil igralno
srečo. Ljubezen mora biti nekaj gotovega,
in med vami in mano je nekaj gotovega.
Ako bi igra stala tako, da bi lahko stavlil
sto zoper eno, da dobim, bi vseeno ne
igral.«

Spomladi naslednjega leta se je pri-
čela velika denarna kriza in panika. Prvi
znaki nje so bili, ko so banke pričele iz-
terjavati nezavarovana posojila. Daylight
je takoj plačal več svojih osebnih zadol-
žnic, ki so mu jih predložili; mahoma je
spoznal, da so te zahtevke samo oznanjale
smer, kam bo veter potegnil in da prihru-
je nad Združene države kmalu eden onih

denarnih viharjev, ki je slišal praviti o
njih. Sicer ni mogel vedeti, kako straho-
vita je imela postati ta vihra, vendar je
ukrenil vse potrebne korake in odredbe,
ki so bile v njegovi moči, tako da ga ni
skrbelo, da je ne bi prestal.

Za denar je pričela trda presti. Počen-
ši s polomom več največjih bančnih hiš na
vzhodu se je pomanjkanje denarja vedno
bolj širilo, tako da so naposled vse banke
iztirjavale svoje kredite. Daylight je bil
pri tem zajet, in sicer zaradi tega, ker je
privrkat igral zakonito igro. V prejšnjih
časih bi bila taka panika, ki jo je spreml-
ljalo silno zmanjšanje vseh vrednot, zlati
čas žetve zanj. Sedaj mu ni preostajalo
drugo kakor stati trdno in vzdržati.

Jasno je videl vedno položaj. Ko so ban-
ke zahtevale, da naj plača svoja posojila,
je vedel, da so v silni stiski za denar. Ampak
on je bil v še večji zadregi. Vedel je tudi,
da bankam ni bilo do njegovih poro-
štev, ki so jih imele. Saj bi jim nič ne ko-
ristile, ker v takem padanju vrednot ni bil
čas za prodajo. Njegova poročstva so bila
dobra, vsa, povsem zdrava in vredna; a
vseeno brez vrednosti ob času, ko je vse-
povsod odmeval neprestani klic: denar,
denar! Ko pa so banke spoznale, da je bil
neupogljiv, so zahtevale več takih poro-
štev, in ker je postala stiska za denar vedno
hujša, so zahtevale dvakrat, celo trikrat
toliko poročstvo, kakor so ga vzele prvotno.
Včasih se je Daylight udal tam zahtevam.

čeče pa ne in se je vedno silovito boril.
Boril se je takorekoko z ilovico v roki
za ruševim se zidom. Vsi deli zidovja so
bili ogroženi, on pa je stopal za njim sem-
patja neprestano ojačujoč z ilovico naj-
slabotnejše dele. Ta ilovica je bila denar,
ki ga je uporabljal tukaj nekaj, tam nekaj,
kakor hitro je bila potreba, ampak samo,
kadar je bila potreba prav silna. Moč nje-
govega položaja je bila v The Yerba Bue-
na Ferry Companyji, in The Consolidated
Street Railways in United Water Com-
panyji. Čeprav ljudje niso več kupovali
zemljišč za hiše, tovarne in prodajalne, so
se vseeno morali voziti po njegovih želez-
nicah in prevoznih ladjah in uporabljati
njegovo vodo. Ko je ves finančni svet vpil
po denarju in pogineval radi njegovega
pomanjkanja, se je prvega vsakega meseca
stekalo na tisoče dolarjev v njegove shr-
me iz vodarine in vsak dan je prišlo vanje
deset tisoč dolarjev v novcih po pet in de-
set centov od njegovih pouličnih železnic
in prevoznih ladij.

Vsepovsod se je potreboval gotov de-
nar in da bi on imel na razpolago ves ta
trajni dotok gotovega denarja, bi bil na
dobrem. Zgodilo pa se je, da se je moral
venomer boriti za en del istega. Izboljš-
valno delo je prenehalo in izvrševali so
samo neobhodno potrebna popravila. Naj-
ljutejši boj je bojeval z obratnimi izdatki
in tega boja ni bilo nikdar konec. Nikdar
ni odnehal z navijanjem palčnega vijaka

razširjenega kredita in varčevanja. Od ve-
likih dobaviteljev na debelo do plačilnega
seznama in pisarniških potrebščin in poš-
tnih znamk, vseskozi je privijal palčne vi-
jake. Ko so njegovi ravnatelji in načelniki
raznih oddelkov delali prave čudeže pri
znižanju vsakojakih izdatkov, jih je potkal
po rami in zahteval še večja znižanja in
varčevanja. Ko so od obupa sklepali roke,
jim je pokazal, kako se stvar naredi.

»Vi prejimate osem tisoč dolarjev
plače na leto,« je rekel Mathewsonu. »Tako
dobre plače niste imeli še nikdar v
svojem življenju. Vaša sreča je v istem
žaklju kakor moja. Prevzeti morate neko-
liko teh naporov in rizika na svoje rame.
V mestu imate osebni kredit. Uporabljajte
ga. Jemljite pri mesarju, peku in ostalih
na račun. Razumete? Na mesec prejmete
kakih šesto in šestdeset dolarjev. Jaz po-
trebujem pa gotovi denar. Odslej prene-
hajte plačevati vse v gotovini in prejimate
sto dolarjev na mesec. Ko se ta vihar po-
leže, prejmete ostanek z obrestmi vred.«

Dva tedna pozneje je pregledujoč pla-
čilni seznam, rekel:

»Čujte, Mathewson, kdo pa je ta knji-
govodja Rogers? Vaš vnuk? Sem si mislil
Ta dobiva petinosemdeset dolarjev meseč-
no. Od danes naprej vnuk dobiva petinredo
set. Ostalih petdeset vrnem z obrestmi.«

»Nemogoče!« je vzdihnil Mathewson
S tem ne more živeti, ko ima ženo in dva
otroka...«

Model
51
Sport

ITALIA

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SHS: ELASTO D. D. ZAGREB, BOSKOVICEVA UL. 8

Model
56
zapri

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poročitvu, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Pozor, kmetje in obrtniki!

Prodajam močan ČEVLJARSKI STROJ v dobrem stanju. Dalje prodajam tudi DEŽNO PLAHTO, 4.20 m dolgo in 3 m široko, kakor tudi več KONJSKE OPREME, nove in rabljene, po izredno nizki ceni. — FRANC JENKO, sedlar, Medvode št. 3, Gorenjsko. 3311

OBLEKA

moške iz težkega šerjela in fina dunajska silica Din 660, fina damska volena suha Din 240, damski plašč Din 450, fantovske obleke Din 75, dekliške obleke Din 50.

Raspoložljiva veletrgovina

R. Stermecki, CELJE št. 18

Ilustrovali cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastopniku, vzorci od sukne kamperna in razna manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor prida v vsakem osebnem kupovalni nakupu primerne povratne vožnje. Naročila čez Din 500 poštnine prosto. Trgovci engross cene.

»ABADIE«

CIGARETNI PAPIR
zopet stalno na zalogi. —
A. Lampret, Krekov trg 10.

Import-Eksport

Generalna agencija

Založništvo

Reklamno oglaševanje

Pojasnila in nasveti

VEKOSLAV VUCKOVIC

Box 156-A, Hartford, Conn.

U. S. Amerika.

Stavbno podjetje

Ivan Vižintin

LJUBLJANA

MOČNIKOVA ULICA 13

(Stari Vodmat).

Izvršuje vsa v zidarsko stro-

ko spadajoča dela. — Delo

strogo solidno. 2273

POZOR! Ali že veste, da se POZOR! trgovina MARIJA ROGEL

sedaj nahaja na

Sv. Petra cesti št. 26, poleg Kolodvorske ulice.

Priporoča svojo krasno pomladansko zalogo štolov, čajgov, cečirja, klota, oksforda, delena, kambrika, šilona, bele in rujave kotenine, platna za rjuhe, dalje moško in žensko perilo, svilene jumperje, krasne rute in šerpe, kravate, nogavice, pavolo in drobnarije. — Povsod se javno govori, — da se pri meni dobro in najceneje dobil

MARIJA ROGELJ.

Opozorjamo trgovce in izdelovalce klobukov, da sta zastopnika za celo kraljevino SHS za klobuke iz slovitih svetovnih tovarov

pravih Borsalino Antica Casa
Hükel

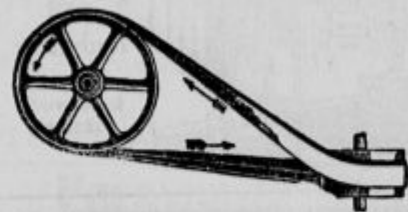
Cambraghi (volnenih) in štul za klobuke kakor tudi ostalih potrebščin

Kosta Nikolič i drug, Beograd
Knez Mihajlova 18 Knez Mihajlova 18

Dnevna produkcija 10.000 kosov

Dnevna produkcija 10.000 kosov

la Knoch jermena za pogon

vedno na skladišču

A. Lampret

Ljubljana

Krekov trg št. 10,

Telefon št. 247.

Mlekarska zadruga na Vrhniki

ima v zalogi polnomasten najfinjši

SIR V HLEBIH

20 do 90 kg, ki ne zaostaja prav nič za pravim emendolcem.

Blago solidno! Cene nizke!

Strojne tovarne in livarne d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta 35

Zvonarna

Karlovška cesta št. 1.

Ustanovljena 1. 1888.
081.1767.-1919. Samassa

Čast. g. duhovni svetnik P. Hugolin Sattner je v zadnjem času v naši zvonarni preizkusil 13 bronastih zvonov in strokovnjaški ugotovil:

7. aprila: Za ŠT. LOVRENC ob Temenici, zvona „G“ (normalna teža 550 kg) in „H“ (280 kg). Liv pravilen in lep, velika terca lepo zadeta.

15. aprila: Za ZAGREBŠKI VELESEJEM, zvonove „Es“ (1060 kg), „G“ (550 kg) in „B“ (340 kg). Zvonilo, ki so ga kupili č. oo. Isusovci v Zagrebu, popolnoma uspelo glede tonov in oblike.

23. aprila: Za ZLATOPOLJE pri Lukovici, zvona „F“ (740 kg) in „C“ (250 kg). Kvinta dobro zadeta in v popolnem soglasju s starim zvonom „A“. Liv popolnoma posrečen.

Istega dne: Za PADINO v Banatu, zvonove „Es“ (1060 kg), „Ges“ (640 kg), in „B“ (340 kg). Molski trozvok popolnoma zadet, material pravilen in prvovrsten, oblika ukusna, liv strokovno dovršen.

Dne 18. maja: Za LIPE v Srbiji, zvonove „G“ (550 kg), „B“ (340 kg) in „D“ (170 kg). Molski trozvok natančno zadet, toni čisti, krepki, polni in mirni. Liv čist, ornamenti in napisi lepi. Livarna je nalog pravočasno in solidno izvršila.

Zahtevajte cenike! — Oglejte si zvonarno! — Cene konkurenčne. — Izdelki umetniško mojstrski. — Kulantni pogoji. — Kratki dobavni roki.

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelek za popolno popravilo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. D. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Kje se najbolje kupi, je brez dvoma znano

„Pri nizki ceni“

Ign. Žargi, Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbero potrebščin za krojače in šivilje, razno damsko, moško in otroško perilo. Najnovejše bluze damskih oblek od 90 Din naprej. Jumperjev — vsakovrstnih modnih nogavic. — Velika izbira raznih kravate, svilene pletene samoveznice i. t. d.

Na debelo in drobno.

Po znižanih cenah.

Električne tvornice Škodovih zavodov v Plznu.

Zastopstvo za Jugoslavijo:

Ljubljana, Selenburškova 7, hiša Jadranske banke.

Dobavljajo: najsolidnejše in najcenejše elektromotorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade: električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd. itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani!
Poset inženirja brezplačno na razpolago.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis à vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čerkovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.
Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.